YARIM AY

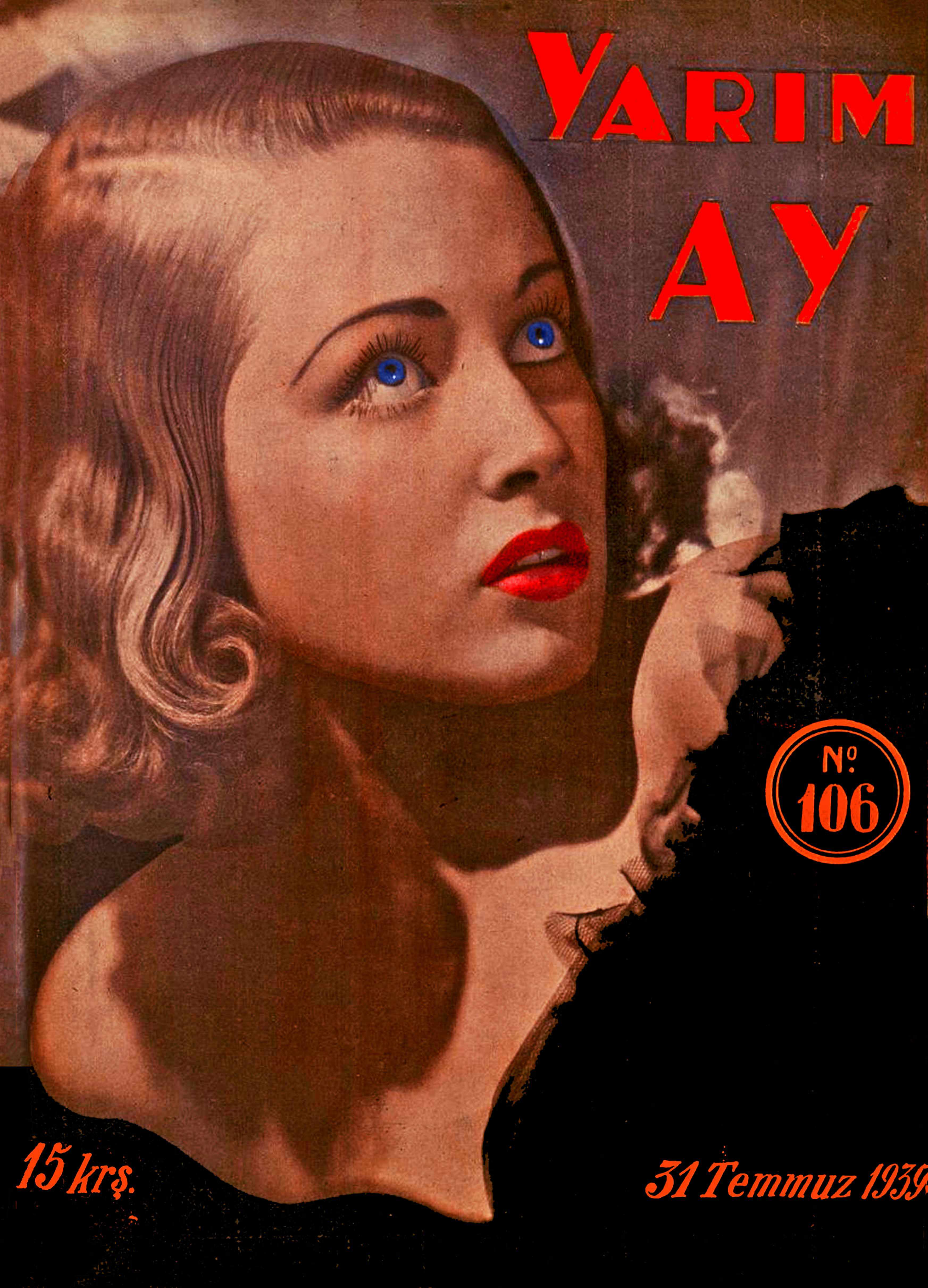

No. 106

15 krş.

31 Temmuz 1939

◆YARIM AY◆

15 Günde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi: İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı: Türkiye için { 6 Aylığı: 175 kr. / 12 „ 350 kr. Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon: **23607** *Telgraf adresi:* **Resimliay** *Posta Kutusu:* **629**

Rica: 1) İdare işlerine ait muhaberelerin: Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi **İdare Müdürlüğü**

Yazı . . . : . . . **Yazı** .

Bilmece . . . : . . . Bilmece Memurluğu

adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasın öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden:

Dahilîye Mutehassısı *Dr. Hafız Cemal* LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda 104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9 ½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz.

A N A

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından neşrolunur en mükemmel ve en faydalı bir aile mecmuasıdır. 14 üncü sayısı çıktı. Behemhal alınız ve okuyunuz!

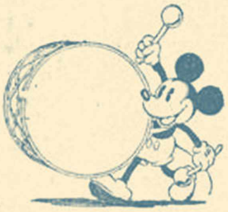

Öğretmenler İçin

DERS NOTLARI

ve

Talebeyi Görme Araştırma

DEFTERi

30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80

Talebelik

Olarak, yeni ders taksimatına ve müfredat programlarına uygun olarak tertip edilmiştir.

Resimli Ay Matbaasından arayınız!..

ÇOCUK

150 inci Sayısı Çıktı:

İlk ve Orta okul öğrencileri için, Ankarada Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi tarafından çıkarılan haftalık mecmuadır. Öğretmenler tarafından taktir olunan; çocuklar tarafından pek çok sevilen bu faydalı dergiyi yavrularınıza alınız!...

(Çocuk) ta'til aylarında da intişar edecektir. Şimdiden (Ta-til Abonesi) ne kaydolunuz. Tatil abonesi 18 sayı için yalnız 72 kuruştur.

İkizler Serisinin En Güzeli:

Türk İkizleri

Yazan: CAHİT UÇUK

Satıldığı yer[illegible] ara Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

2 inci Tab'ı

YENİ ÇIKTI

RIZA TEVFİK

HAYATI

ve

ESERLERİ

Adlı eseri Resimli Ay Matbaasından arayınız 60 Kuruştur.

15 Günden 15 Güne:

ESKİ KİTAPLAR

YAZAN: NURULLAH ATAÇ

Bazan romana da iltifat eden, oldukça tanınmış bir şairimizle konuşuyordum. Beraber Fransızca bir magazine baktık, fotoğrafçılığın son yıllardaki terakkisine hayranlığımızı söyledik; bana pek sevdiği bir şairden hoşlanmadığım için kapalı, açık sitemler etti, asıl sanatkârlığın müşkilâtı yenmekte olduğunu anlattı. Çok nazik adamdır; sitemleri de nazikâne olduğu için beni rencide etmedi. Sözümüz nihayet eski kitaplara, geçmiş asırların eserlerine intikal etti:

— Evet, dedi, onların kıymetini, güzelliğini inkâr e ..nek kabil değildir. Fakat doğrusu onları artık okumuyor, daha ziyade kütüphanelerimizde saklıyoruz. XVII inci asır Fransız şairlerinin, hattâ XIX uncu asır romancılarının bizi, bugünün romanları, tiyatro eserleri kadar alâkadar etmesi kabil midir? Asıl heyecanı, zevki, yeni eserleri okurken duyuyoruz; eskileri ancak arasıra, ancak bir hürmet vazifesini ifa için açıyoruz.

Ben kendimi o şaire, olduğumdan ziyade olmak istediğim gibi göstermek istedim; yalan söylemedim; fakat hakikati biraz süslemek, biraz düzeltmekten de kaçınmadım. Bizim eski şairlerimizin, ezberimdeki mısralarını daima tekrardan hoşlandığım gibi, her sene Racine'in bir tragediasını, Moliere'in bir komediasını okuduğumu söyledim; zamanımızın romanlarını değil, asıl Balzac'ınkileri zevkle okuduğumu iddia ettim. Tekrar edeyim, bunlar yalan değil, ancak biraz mübalâğa var.

Balzac'tan sıkılırım: hangi kitabını açsam bir an evvel bitirmek, kurtulmak isterim; halbuki yeni bir romanı okurken daha sayfalarca, cildlerce uzamasını dilediğim olur. Fakat bu ne isbat eder? Yeni romanları, çok hoşuma gittiği halde, yarıda elimden attığım, bir daha da açmadığım olur; ötekileri ise, sıkılmama rağmen, muhakkak sonuna getiririm. Balzac'tan sıkıldığım için, bazı yeni romancıların eserlerini de beğendiğim için utanırım. Bilirim ki Balzac'ın romanları, o bitmek tükenmek bilmiyen uzun cümlelere, ağır ifadeye, bizden artık hayli uzaklaşmış bir âlemi tasvir etmelerine rağmen gerçekten güzeldir ve öyle çabuk çabuk unutulmayıp devam edecektir. Yeniler ise, isteseler de, istemeseler de modaya uydukları bize doğrudan doğruya temas eden meselelerle uğraştıkları için hoşumuza gider; canlılıklarının devam edeceğine hiçbir delil yoktur.

Sıkılmağa katlanmak lâzımdır. Umumî bir kaide olarak söyliyebiliriz: bizi biraz olsun sıkmıyan hiçbir büyük, güzel eser yoktur. Homeros'u, Shakespeare'i, Gogol'u, bir zabıta romanını okuduğumuz zaman duyduğumuz keyifle, iştiha ile okuyabileceğimizi hiçbir zaman ummıyalım. Cervantes'in büyük romanı, çocukları bile eğlendirecek kitaplardan sayılır; doğrudur, içinde bizi belki kahkaha ile güldüren, tekrar anlatmak hevesini veren birkaç vaka, bir iki yüz sayfa vardır. Fakat işte o kadar. Üst tarafını, daha yüzlerce sayfayı eğlenerek okuyamayız. Şairler için de öyledir. Fuzuli'nin, Nefi'nin divanını, yahut XVI ıncı asır Fransız şairlerinden birinin, meselâ Ronsard'ın kitabını açın, canlı bir zevkle okuyacağınız birkaç kaside, gazel, sonnet bulabilirsiniz; fakat her mısrağdan böyle bir zevk alacağınızı ummayın. Niçin? Öteki parçalar güzel değil midir? Bazılarının, sizi fevkalâde saranlardan da daha güzel olduğunu anlarsınız; fakat onlar geçmiş bir zamanın heyecanını söyler, sizi sanki bütün vücudunuzla kavrıyamaz. Onları gönlünüzden ziyade kafanızla anlarsınız; kendinizi biraz olsun zorlamak şartile, yani sıkılmağa razı olmakla, aradığınız heyecanı bulursunuz.

Sıkılmağa katlanmak lâzımdır; insan ancak o şartla kendisini açabilir. Fakat bir gün gelir, sıkılmaktan, kendinize böyle cebretmekten büyük bir haz duymağa başlarsınız. Artık kurtulmuşsunuzdur, zamanınıza esaretten sıyrılmışsınızdır. Her devrin zevkini anlamağa, yalnız modaya bağlanmayıp devamlıdan zevk almağa başlamışsınızdır. Bir İngiliz muharriri: "Ben başkalarının romanlarını okuyup eğlenmektense, Proust'unkini okuyup sıkılmağı tercih ederim!" diyor. Sıkılmak işte böylece, o muharrir için bir zevk olmuştur; sizin için de olabilir.

Her madalyanın bir tersi olduğu gibi, sıkılmaktan zevk almanın da bir mahzuru vardır. Bazan o kadar şiddetlenir ki artık sizi sıkmıyan, doğrudan doğruya heyecan veren eserlerden hazzetmemeğe başlarsınız. Her kitabın güzelliğini, ancak sizi sıkması ile ölçmeğe alışırsınız. «Bu roman beni sıkmadı, sonuna kadar bir hamlede okudum, hattâ bitmemesini, daha uzamasını istedim; o halde bu eser güzel değildir» demeniz kabildir. Bittabi bu ifrata düşmemek lâzımdır. Birçok zevk sahibi, irfan sahibi kimselerin, kendi zamanlarında yazılan eserlere istihfafla bakmaları, kendilerini o ifrata düşmekten kurtaramadıkları içindir. Eski kitaplara da, zamanımızın eserlerine de aynı derecede alâka gösterebilmeğe gayret etmeliyiz. Fakat bu, pek nadir kimselerde, büyük bir irfan ve şahsiyet sahibi insanlarda bulunan bir haldir. Herkes ona erişemez. Fakat erişemediğimiz için kendimizde onun bulunmadığını itirafa da hacet yoktur. İtiraf ettiğimiz kusurlarımızı tashihe çalışmayız; kendimizi onlarla kabul eder ve herkese de onlarla kabul ettirmek isteriz. İtiraf etmezsek, onlardan kurtulmamız, asıl halimizden daha iyi bir hale yükselmemiz imkânı vardır. İşte bunun içindir ki bazan, yalan söylemek değilse de hakikati süslemek, düzeltmek, kendimizi olduğumuzdan ziyade olmak istediğimiz gibi göstermek daha hayırlıdır.

GETİR

Bırak hatıralar kalsın masalda,
Gelmemiş günleri dilinde getir...
Gönlümün sevdiği bir ıtrı al da,
Kumral saçlarının telinde getir...

Bir damla ruhuma boşalt engini,
Söndür içimdeki ateş cengini.
Yandığım güneşin kızıl rengini,
Gümüş taslara koy elinde getir...

Fundalar seccade, gök kasır gibi,
Dakkalar uzasın bir asır gibi.
Gönlünü ellerden sakla sır gibi,
Kuş uçmaz dağların meylinde getir...

O kasrın gülle elvan elvandır.
Vâdi çok, tadı hoş, seyri yamandır.
Sevdiğim gel artık zaman zamandır,
Yandığım güneşi leylinde getir...

Şaziye TUĞSAVUL

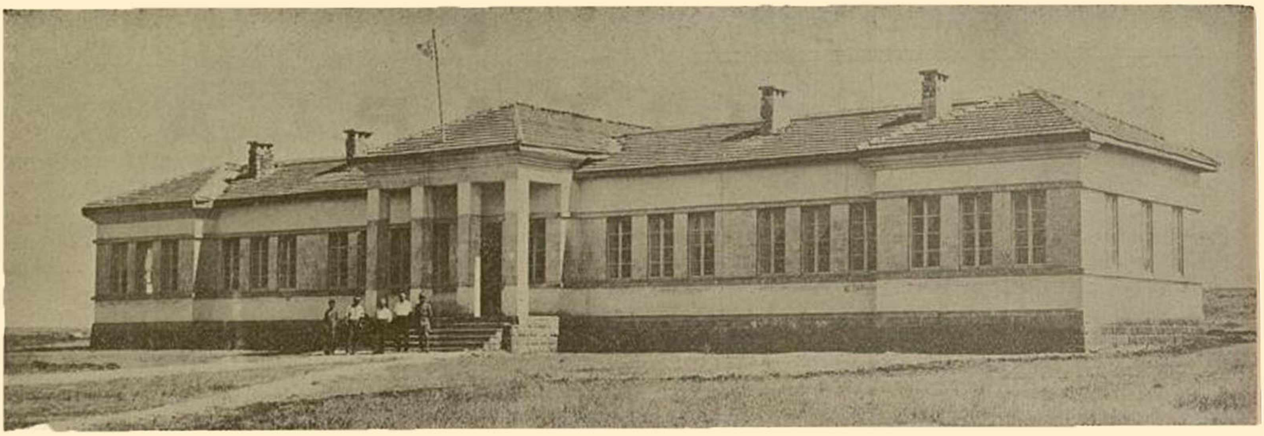

Hılvan kukûmet konağının karşıdan görünüşü

Bir Seyahattan Notlar :

YENİ BİR KAZA MERKEZİMİZ : HİLVAN

Daha Dün Basit ve İbtidai Bir Köyken, Bugün Güzel ve Şirin Bir Manzara Taşıyor

Anlatan: Ali Enver TOKSOY

Otomobilimiz göz alabildiğine geniş bir ova düzlüğünde süratle ilerliyordu. İçerdekilerin hemen hepisi Hatay Vilâyetimizle meşgul. Türk milletinin sebat ve enerjisi, Atatürk ve İsmet İnönünün mümtaz ve muvaffak siyasetleri, nihayet dost ve müttefik devletin hakikatı ve hakkı teslimi ile anavatana iltihak eyleyen zümrüt Hatay, yurdun her köşesinde, her yurtdaşın bahs mevzuudur. Kalplerimiz Ulularımıza minnetdar, gözlerimiz sevinçten yaşlı ve dudaklarımız millî heyecanla mühtez bulunduğu halde hep onu, o cennet diyarı, kırk asırlık Türk yurdunu, bu cennet yurdun anavatana iltihakını konuşuyor, mütehassis oluyoruz.

Bir yolcu söylüyordu :

— Ne mutlu biz Türklere ki, millî davayı, cihanda en ufak bir memnuniyetsizlik husule getirmeden, sulh ve sukûnet içerisinde başardık. Hatayın ilhakını bizim kadar dostlarımız da, hattâ Hatayı idaresi altında bulunduran müttefik Fransa da istedi. Dünü ve bugünü düşünelim. Ne üstün, erişilmez bir mazhariyet ve ne eşsiz bir muvaffakiyettir bu?

***

Hilvan gözüktü. Aynı yollardan birde bundan sekiz yıl önce geçmiş ve Hilvanı yine karşıdan görmüş ve seyret miştim. İki görünüş arasındaki fark beni gayri ihtiyari hayrete düşürdü. O sevimsiz, berbat ve toprak köyün burası olduğunda tereddüt ediyordum.

Yeni teşekkül etmiş bir kazanın kısa zamanda yüz değiştirmesi kolay kolay mümkün olmazdı. Fakat, Cumhuriyet idaresinin yapıcılık ve yaratıcılık vasfı her zaman ve her yerde tecellisini göstermiyor muydu? Dünün harabezarları üzerinde yükselen mamureler kaç yılın mahsulüdür ki?

Hilvan Kaymakamı ve Belediye Reisi
Bay Sami AKİZ

Evet, Cumhuriyetin nimetlerinden Hilvan da nasibedar olmuş. Çarpık, çurpuk yollar düzelmiş, çarşıcık intizama girmiş; peçe, çarşaf, şalvar ve karadon kalkmış - ki sekiz sene evvel hükûmet memurları entari ile iş başına gelirler di-. Daha ilk nazarda silinmez intibalar bırakan modern bir hükûmet konağı aynı mükemmeliyette bir kaymakam evi, asrî bir ilk okul binası, jandarma nümune karakolu inşa edilmiş, bir Trahoma tedavi evi açılmış ve nüfus sayısı 1100 e yükselmiştir.

On iki bin nüfuslu, 25 muhtarlı ve 130 köylü küçük kazanın nahiyelerini teşkil eden Ovacık ve Gölcükte birer nahiye konağı, Siverek yolunda 35 bin lira sarfile betonarme bir köprü kurulmuş, köy ve maarif işlerine ehemmiyet verilmiştir.

Kasabanın en mühim ihtiyaçları doktor, ziraat ve baytar memurları ve asliye teşkilâtıdır. Doktor olmamasından hastalıklar tedavi görmemekte ve adliyede işi olan fakir halk, kışın 60 kilometre yol kat ile Urfaya gelmek mecburiyetine düşmektedir.

Dört senedenberi kazada bulunan kaymakam ve belediye reisi bay Sami Akiz, büyük bir feragat ve fedakârlıkla ve birçok mahrumiyetler içerisinde çalışmak suretile ancak bu neticeyi te-

Hilvan
Jandarma
Kumandanı
Cemal
DEMIRKANLI

min etmiştir. Birinci sınıf kaymakamlarımızdan ve muvaffak idarecilerimizden olan Bay Sami Akiz, şarkın bu tenha ve yoksul kasabasında dört yıldan fazla bırakıldığı halde el'an garba alınmamıştır. Şark hizmetinin üç yılı geçmemesi kaidedir. Hilvan şarkta sayılmıyorsa, meselâ Vanın Erciş kasabası garbtan sayılan Hilvandan çok daha güzeldir. Fikrimizce arzu, şevk ve hattâ enerjileri yaşatmak ve bunların gençliğini muhafaza etmek için bu kabil yerlerde çalışanları düşünmeli ve bu düşünceden husule gelecek kararı ehemmiyele tatbik eylemeliyiz.

***

Yakın doğuda şirin bir Nahiye: Demirci

Cesaret ve Cengâverliklerile şöhret bulan Demircililer mektep istiyorlar.

Zengin bir tarih hazinesi olan Viranşehirin Demirciler Nahiye merkezi, birçok tabiat güzelliklerini üzerinde toplamıştır. Hava ve su sonderece lâtiftir. Umumî manzara küskün gönülleri açacak kadar hoş ve cazibdir. Biraz himmet, Demirciyi güzel bir sayfiye haline getirebilir.

Nahiye halkı cesaret ve cengâverliklerile meşhurdur. Arada çıkan bazı kötü fikirliler de tashihi ahlâk etmiş, şekavet ve kaçakçılıkla iştigal tamamen ortadan kalkmış, kan gütmek adeti terkedilmeğe başlanmış ve ehali rejime büyük bir arzu ve memnuniyetle bağlanmış, bu sayede de iş ve güç sahibi olmuştur.

Viranşehir bu havalinin mühim bir zahire ambarıdır. Kazanın münbit ve mahsûldar topraklarından büyük bir kısmına sahip bulunan Demircide her nevi hububat, bilhassa pirinç, mütenevvi sebze ve meyve yetiştir. Koyunculuk ta bellibaşlı bir meşguliyettir. Hububat, canlı hayvan ve mahsulâtı ihracatından nahiyeye mühim nisbette para girer

Yeni nahiye müdürü Bay Hulûsi Yorulmaz, imara pek müsait olan merkezin eksiklerini gidermeğe ve köy kanununu tatbika çalışmaktadır. Arzulu ve enerjik gencin halk üzerinde temin ettiği sevgi onun eser vereceğine delildir. Demircinin halen en büyük ihtiyacı mektebtir. Mektepsizlik yüzünden okur yazar nisbeti parmakla gösterilecek kadar azdır. Burada bir mektep açılması çok yerinde olacak ve Demircilifor Cümhuriyetin bu yeni eserinden çok faydalanacak ve hükûmete minnetdar kalacaklardır.

***

Güzel ve sevimli bir Nahiye : Bozova

Nahiyenin bütün köylerinde köy kanunu tatbik ediliyor.

Akziyaret adını taşıyan bu sevimli nahiye merkezi, daha karşıdan görünür görünmez bütün yolcular, sanki evvelden hazırlanmışlar gibi hepsi bir ağızdan :

— Ne güzel, ne şirin bir köy, dediler. Hakikaten güzel ve şirindi. Batı kısmını ağaçlıklar kaplamış, önde ufak bir su akıyor. Evlerde diğer köylerde olanlardan farklı bir biçim var. Hepsi de badanalı, köyün ortasından geçen şosa ve sokaklar oldukça düzgün, halkı munis ve sokulgan.

Demirci Nahiye Müdürü Bay Hulûsi Yorulmaz

Bozova — Akziyaret Nahiye müdürü Ahmet AYDIN

Yeni karakol binasının önünde durduk. Hüviyetlerimizi bildirdik. Şoförün çeyrek saat istirahat arzusunu memnuniyetle karşıladım. Nahiye konağında Müdür Bay Ahmet Aydınla karşı karşıya konuşuyoruz. Bir yandan çok hoşuma giden kahveyi içiyor, diğer yandan da nahiyeye ait malûmatı not ediyordum.

Urfa Vilâyet merkezine 25 kilometre mesafede olup Bozova adı verilen nahiye, 23 kilometre murabbaı toprağa, 8661 nufusa ve 52 köye maliktir. Çalışkanlığı ile temayüz eden nahiye halkı, çiftcilik ve davarcılıkla meşguldur. Senede bin tona yakın buğday ve arpa istihsalâtı vardır. Mercümek, nohut, sebze; meyvelerden bilhassa üzüm fazla mikdarda yetişir. Sayıma göre 32 bin koyun, beş bin keçi, 1114 merkep, 93 deve, 2 aygır, 249 at mevcuttur. Atlar tamamen asildirler. Cinsleri Hemdanî, Saklavî ve Şiir ve Yemen olan kısrakların hükûmet aygırlarından istifadeleri ve dölalmaları çok yerinde olacaktır. Nahiyede mühim nisbette Antep fıstığı yetişir.

İki Trahum bakımevine malik olan nahiyenin bütün köylerinde köy kanunu tatbik edilmektedir. Bu sayade birçok yenilikler temin edilmiş, okur yazar kimseler muhtarlığa seçilmiş, evler iç ve dıştan sıvatdırılmış, helâ ve su yolları yaptırılmış, ahırla ayrılmış, yirmi iki köy sandığı tesis edilerek defatir ve saireleri ikmâl olunmuş, ikamete elverişli bir hükûmet konağı tesis olunmuştur.

Ben bunları tesbit edinceye kadar on beş dakikadan fazla geçmiş olacak ki, şoför kapıya dikildi. Sayın Urfa valisi Bay Kâzım Demirerin teveccühlerini kazanmasındaki hikmeti şimdi anladığım eski jandarma yüzbaşısı ve yeni nahiye müdürü bay Ahmet Aydına teşekkür ederek ayrıldım.

Viranaşehir kalesi

ÇIRPINAN SULAR

ROMAN : 16

MÜKERREM KÂMİL SU

İki defa Çerçillideki haymelerine gittim. Kendimi sırlı bir ormanda sanmıştım. O zaman ortaya bir havuz yapılmıştı. Kayalar, yosunlar, sazlar ve kamışlarla dekor pek nefisti.

Sermed te, sevdiği kadının sevdiği memleketleri onunla beraber dolaşmak, onun eski hatıralarının gömülü olduğu yerleri görmek arzusuna kapıldı.

— İster misin Nahide, diye sordu. İslâhiyeye gidelim.

Genç kadın bir çocuk gibi sevinçle:

— Çok, hem nekadar çok, diye karşılık verdi. Mutlakki buz gibi suları, taze yayık ayranları, solmayan yeşili, yıldızlı geceleri ile Çerçilli, dünya cennetidir. Ama şimdi bilmiyorum, yine asker çadırları o güzel yaylâya kuruluyor, dallardan, yapraklardan yapılmış haymeler Çerçilli eteklerinde sıralanıyor mu ?

Âfet sitem etti:

— Sen uzaklara, daima uzak uzak memleketlere git. Hani, Balıkesiri sevdiğini söylüyordun, bir gece bile, kalmak istemiyorsun. Bu ufuklar sanki sana dar geliyor. Birinci defa uçmak için sızlanan kuş yavruları gibi telâş gösteriyorsun!

Nahide mazlum bir çocuk gibi boynunu bükerek:

— Bırak gideyim Âfet, dedi. Bırak gidelim!

Hava kararmağa başladı. Ayrılma dakikaları yaklaştıkça ikisinin de gözlerine gölgeler doluyordu. Elele ağaçların altına doğru yürüdüler.

— Nahide, eskiden senden ayrılacağım zaman içimin müthiş bir şekilde yandığını hissederdim. Bu akşam yine üzgünüm. Fakat tesellim de var. Artık yalnız değilsin. Hislerinin en sağlam telleri ile şifa bağlı olan bir kalp, inanıyorum ki seni tam manasile mesut edecektir. Artık kendini tamamile hayatın tabiî akışına bırak yavrum. Fazla hisse, hayale yer verme. Hadiseleri oldukları, göründükleri şekilde kabul et. Gözlerimiz açık olarak gördüğümüz rüyalar emin ol ki tehlikelerle doludurlar. Bunlardan mümkün olduğu kadar kaçmak lâzım. Pürüzsüz yaşamak için ayak uydurulması lâzım gelen işlerle oyalanmalıyız.

Nahide rikkatle gülümsiyerek arkadaşının yüzüne baktı. Bu bakışta, "beni ne kadar çok düşünüyorsun. Ve ben sana nasıl, ne kadar bağlıyım„ mânası vardı. Dolgun bir sesle:

— Tahsilsiz, fakat ince duygulu bir annem vardı Âfet, dedi. Mahiyetini şimdi daha iyi tahlil edebildiğim mânevî buhranlara kapılırdı bazan. O zamanlarında dikkat ederdim. Evdeki eşyaların yerlerini değiştirir; sandıklarını, dolaplarını altüst eder; baştanaşağı yerleştirir. Oyalanmak için kendine bir sürü iş icat ederdi. Sanki bu yorgunluk ve evin tamamile değişen şekli onun ruhunda kopan fırtınaları yatıştırır, yine kendi kendine duruluverirdi.

Fazla gezmekten, ziyaretler yapmaktan, misafir kabul etmekten pek hoşlanmazdı. Sâkin ve içli idi. Çok okumuş, seyahat etmiş ve bir haylı yakışıklı olan babam, bütün hayatınca ona sadık kalmıştı. Zaman zaman kendi kendime sorardım. Hâlâ da sorduğum olur ya. Annem hangi meziyetleri ile bu kadar derin duygulu bir adamı ellerinde tutmağa muvaffak olmuştur diye.

Ah, ben bir erkek olsaydım, mutlak tehlikeli olacaktım Âfet. Kat'iyen bir emele, bir hisse, bir kalbe, nasıl söyliyeyim sadece bir kadına bağlı kalamıyacaktım.

— Şimdi böyle düşünüyorsun. Şayet erkek olarak dünyaya gelmiş olsaydın, duyguların tamamiyle değişik olacaktı. Her koşucunun bir gün yorulması nasıl tabiî ise, her çarpan yüreğin bir gün yavaşlaması, durulması da o kadar tabiîdir.

Bence evliler arasında en sadık erkekler, gençliklerinde en çok heveslerinin arkasından koşup yorulmuş olanlardır. Sen de bir gün renkten renge koşmaktan, heyecandan heyecana atılmaktan usanacak, kendini bulmak, varlığının temiz sınırları içinde hakikî saadetin ne demek olduğunu kavramak için bir yuvanın emniyetle dolu havasına sığınacaktın. Eskiler « Nikâhta keramet vardır» demişler. Şimdi biz, alışkanlık aşkı da yener, karı koca hayatına kuvvetle hükmeder diyoruz. Ve belki bizden sonra gelenler bunu büsbütün başka şekilde ifade edecekler. Fakat hepsinin bence bir tek mânası vardır. Yuva kalplerin, ruhların, insanların yaşama zenbereğidir. Bir yuvayı ayakta tutabilmek, ihtiyaçlarına karşı koymak için çalışan erkek, mukaddestir. Ayni gaye ile orada sıcak, samimî bir hava yaratmak, kendisi için yorulan erkeğini dinlendirmek arzusu ile bütün gün çırpınan kadın gibi. Nahide, göreceksin, senin için asıl iyi günler şimdiden sonra başlıyacak. Bir gün bana yazacaksın, söyliyeceksin ki hep hakkım varmış. Sözlerime, tecrübelerime, duyuş ve görüşlerime istinat ederek ileriye sürmüşüm.

Ağaçların arkasından yükselen neşeli bir ses kendilerini buldu:

— Haydi bakalım. Yolcu yolunda gerek.. -sonra daha alaylı ve ahenkli :- Bırak Âfet, gitsinler. Bırak, çocukları gitsinler!

Tekrar şakalar başladı...

Otomobil gölgelere boğulan Ziraat bahçesini çabucak arkada bırakan rüzgâr gibi şoseden ilerliyordu. Şehrin eteğinde çocuklarla vedalaştılar. Sonra bir müddet yine beraber yol aldılar. Arap Sadettin çiftliğinin korusu henüz uyanan ayışığı altında seçilmeğe başlayınca Bahri Doğru şoföre :

— Dur evlât! -dedi. Sonra karısına gülümsiyerek :- Bizimki de insafsızlık doğrusu, diye sözüne devam etti. Biz de o günleri gördük, geçirdik sevgili karıcığım. Bırakalım onları birân evvel başbaşa. Hayatlarının öyle bir dö-

nüm noktasını aşıyorlar ki, boş geçen dakikası onlar için telâfisi gayri mümkün bir kayıptır.

Erkekler aşağıya indiler. Bahri Doğruları almak için şehirden gelen otomobilin ışıkları şosenin tozlu yüzünde dolaştı. İki arkadaş konuşmadan elele öylece durdular. Ayışığı Âfetin yeşil gözlerine vurmuştu. Yüzünün bir tarafı harikulâde beyaz görünüyor, diğer tarafı gölgelerde kayboluyordu. Bu şekilde esrarlı bir heykeli andırıyordu.

Güzel yüzünün bir tek çizgisi titremeden, bozulmadan gözlerine yaşlar doldu.

— Âfet, canım Âfetciğim.

— Nahide.

Ve sonra Nahide yüzünü birân arkadaşının yüzüne dayadı. Gayet yavaş ve yumuşak bir sesle:

— Belki bir gün ben de ömrümün son yıllarını geçirmek için buralara, bu sevdiğim yerlere döneceğim, dedi. Belki babam gibi ben de...

Sonra silkinerek sustu. Bir saadet gecesi içinde ölümü düşünmek, tekrar karanlık duygulara gömülmek lüzumsuzdu. Şosede birkaç dakika elele yürüdüler. Sonra iki ayrı otomobil, ayrı ayrı istikametlerde onları yekdiğerinden ayırdı, uzaklaştırdı.

***

Nihayet yalnız kalmışlardı. Memleketin biricik radyolu otomobili içinde idiler. Şoför yeni evlilere nasıl ikram edeceğini bilemiyordu. Arada bir düğmeyi çevirerek en güzel müzik parçalarını buluyor, onları kendi âlemlerinde tamamile serbest bırakmak için gözlerini direksiyondan ayırmıyordu.

Yol boyunca sıralanan tellikavaklar hafif esen ruzgâra karşı tatlı salıntılarla eğiliyor; bazan derinlerden gece kuşlarının garip ahengi duyuluyordu. Kırlara, batı Anadolunun sonbahar gecelerine ait tatlı bir serinlik inmişti. Gökler alçalmış, yıldızlar, bebekleri gülen altın renkli gözler gibi pırıl pırıl yanmışlardı. Geniş yüzlü ve uyanık gülüşlü bir ay yeryer akan sularda ışık oyunları işlemeğe girişmişti. Kalpten kalbe akmak için en müsait dekora sahiptiler. Genç adam ürpertilerle dolu bir sesle:

— Nahide, diye başladı. Yavaş yavaş ve biraz da korka korka ellerini uzatarak karısının ince elini sıcak avuçlarının arasına aldı:

— Nahide. Bu anın bir rüya olmasından korkuyorum, demekle yeni birşey söylemiş olmıyacağım; dedi. Muhakkak ki yeryüzünde her seven erkek, önünde derin duygularla eğildiği kadına bunu söylemiştir.

Bu anı ifadelendirmek benim için mümkün değil. Sözle, sesle bu derin saadet gecesinin şiirini incitmekten ürküyorum. Fakat buna rağmen söylemek, birçok şey söylemek istiyorum.

Genç kadın bakışlarının derin karanlığı içine kocasının mevcudiyetini bir anda çekti, aldı. Sermet başının döndüğünü, damarlarının alev seline tutulmuş gibi yandığını hissetti. Avuçlarının içine onun ince parmak uçlarından sanki birşeyler geçiyor, ellerile beraber varlığı da yanıyordu. Nahide şapkasını çıkarmıştı. Saçlarının arasından dağılan o, bir turlü isim veremediği, hiçbir çiçek kokusuna benzetemediği koku benliğini altüst ediyordu.

Dudaklarında garip bir kızıllık vardı. Sermet bu iki parça ateş gibi biraz aralık duran biçimli ağıza bakışlarının her değişinde alev alev yandığını hissediyordu. Dişleri de gözleri gibi pırıl pırıl yanıyordu. Bu gece ona tamamile başka gözle, tam mânasile bir erkeğin kendine ait bir kadına baktığı gözle bakıyordu. Şimdiye kadar ona karşı yaşattığı yüksek sevgide maddî arzuların, ihtirasların yeri olmamıştı. Onu daima erişemiyeceği uzak ve memnu bir hayal rabıtası olarak içinde yaşatmış, onun yakininde bulunmayı, sadece gözlerine bakmayı kâfi saadet telâkki etmişti.

Fakat şimdi. Bir evetle bağlanan, bir belediye defterinde imzalanan bu arkadaşlığın mahiyeti büsbütün başka idi. Bundan sonra ve bütün hayat yolunda daima beraber olacaklardı. Ayni evde, ayni renkler, ayni hisler, ayni heyecanlarla yaşıyacaklardı.

Genç adam sabahları uyanır uyanmaz yanıbaşında onun soluk alışlarını hissedeceğini düşündükçe saadetten sarhoşa dönüyordu. Birşey konuşmuyorlardı. Fakat sanki iki kuvvetli erkek eli arasında kalan ince ellere bütün bu şeyler söyleniyordu. Damarlarında durmadan dövünen sıcak kan, onları şimdiye kadar mahiyetini tanımadıkları garip âlemlere ulaştırıyor; heyecan kasırgaları içinde hayatlarının en güzel rüyasını görüyorlardı.

Radyodan bazan bir vâls yükseliyordu. Genç kadın bu derin, manalı sesleri, gözleri yarı kapalı dinliyordu. Hayalinde ışıklı, avizeli, parkeleri pırıl pırıl cilâlı salonlar, cazip genç kadınlar, siyahlı erkekler canlanıyordu. Bu renk renk kabarık etekler rüzgâra tutulmuş gibi durmadan dalgalanıyor, kabarıp sönüyor; müzik daima biraz daha coşkun ve zaman zaman yorgun, üzgün bir kadın yüreği gibi titrek devam ediyordu. Dönenlerin dansedenlerin varlıkları da yavaş yavaş dize geliyor; müzik, ışık, renk ve koku dünyası içinde belki müebbeden kâfi gelecek kadar mesut veya bedbaht oluyorlardı.

Sonra bazan bir tangoda çapkın bakışlı, kıvrak vücutlü bir genç kızın kuvvetli bir erkek göğsünde ağır bir ahenkle dalgalandığını görür gibi oluyordu. Ve daha sonra parmak uçlarına dokunan ellerin yakıcı ateşi içinde kendi varlığının da bir mum gibi eridiğini, göğsünün içine bütün bir cihanı tutuşturmaya kâfi gelecekmiş gibi kudretli ateşlerin dolduğunu hissediyordu.

Susurluğun (Susığırlık) az ışıklı çarşısında biraz durdular. Yine yollarına koyuldular. Şose önlerinde gözalabildiğine uzuyor, bazan kıvrılıyor, bükülüyor, sonra yine düz bir şerit gibi ufuklara kadar görünüyordu. Arada bir şoför müzikiğ değiştirmeği unutmuyor, durmadan başka memleketlerin havasını buluyordu.

Kahireyi dinlerken Nahide sükûtu dağıttı:

— Bir zamanlar Mısır, hayalime ne kadar hükmetmişti; dedi. Okuduğum tarih kitaplarının tesiri idi, babamın anlattığı lejandların mı, yoksa gayet cazip renkli Nil, hurma, çöl ve isfenks tabloları yüzünden mi çok geceler uyumadan önce kendimi Mısırda tahayyül ederdim. Bazan Nil kıyılarında şarkı söyliyen esmer Mısır güzellerini yatağımın başucunda imişler gibi canlı gördüğüm olurdu. Bazen de korkunç timsahlar rüyalarıma girer, çöllerde kaybolur, develer üstünde ufkulardan ufkulara yolculuklar yapardım.

Sonra güldü: -Yarabbi insan ne çok şey düşünebiliyor; dedi. Ve bazan bütün bunlar ne kadar mânasız, ne kadar yekdiğerinden uzak ve biribirine bağlanmaz oluyorlar.

Sermet — Hayali de bir gıda olarak kabul etmek lâzım Nahide, dedi. Her zaman hakikatle yüzyüze yaşıyor, yoruluyor, bunalıyoruz. Kendimizi bulmak için hakikat ne kadar lâzımsa, onun sert ellerinden zaman zaman kurtulup hayal adlı teselliye sarılmak ta öyle lâzım.

Sonra, aylarca munhasıran sevdiği kadını düşünmekle geçen o uzun hayal gecelerini tekrar görür gibi oldu. Ve titremekten kendini alamadı. Neler çekmişti. Nasıl ıstırapla kıvranmış, nasıl sızlanmış ve bir gün kendisinin olmıyacak diye ne buhranlar geçirmişti. Fakat şimdi uzun bir ömrü arkada bırakmışların yorgunluğunu duyuyordu. İçinde ışıklı âlemler uyanıyor, zevkin sonsuzluğu varlığını tatlı ürpermelerle sarsıyordu. Gözlerini yavaş yavaş kapamak, yanındaki yegâne sevdiği kadının soluk alışlarını hissetmek, ellerinin sıcaklığını derisinde duymak, yine her gözlerini açışta onu hep yanında bulmak, tadına doyulmaz bir zevkti onun için.

Yolların ardı arası gelmesin istiyordu. Tabiatın kucağında tatlı bir ahenkle ürpermek ve böyle, onunla daima elele, ebediyete akıp gitmek ne emsalsiz bir saadet olacaktı. Bu isteğini ona da fısıldadı:

— Arkası var —

"ÇAPA„ lıların 30 HAZİRANI

Yazan: TEVFİK TANYOLAÇ

Çapalıların, senelerdenberi bırakmadıkları, güzel bir âdetleri var. Her yıl, haziranın otuzuncu günü, eski mezunlarla yeni mezunlar; yetiştikleri çatının altında birleşirler, dertleşirler, samimî bir hava içinde güzel bir vakit geçirirler..

Benim de aralarında böyle bir gün yaşamam mukaddermiş.

***

Çapa Kız öğretmen okulunun, sade, fakat vakur bir görünüşü var.

İyi işlenmiş geniş bahçesini geçerek, yüksek merdivenlerini çıkdım. Çinilerle süslü büyük kapısından aydınlık havasına karıştım. Mermer taşlık, duvarlar, kapıların maden kısımları ... hülâsa her köşe, hamarat bir kadın elinin titizliğini söyliyordu.

İstanbul Kız Muallim mektebi 1938 — 1939 ders yılı mezunları talim ve idare heyetiyle birlikte

Tam zamanında yetişmişim. Müsamere programı başlamak üzereydi. Siyah önlüklü, beyaz yakalı genç mezunlar sahnenin önünde toplanıyorlardı. İstiklâl marşı, üç sesle, cidden çok güzel denecek bir şekilde söylendi. Üniversitenin bir gecesini, Fuzulinin, Nedimin, Nefinin sahnede birkaç defa katledildiği gecede söylenen marşı acı acı hatırladım.

Genç öğretmenlerin bu başlangıcı, programın büyük bir muvaffakiyetle devam edeceğini müjdeliyordu. Orta sınıflardan ahter'in içli bir sesle söylediği ninni, çoban ile korodan sonra kürsüye gelen direktör Hüsnü Başol, feragat katarına katılacak genç arkadaşlarda iman dolu hitabesini söyledi..

Hemen hemen aynen not ettiğim bu hitabeyi eski bir muallimin sönmiyen iman ve heyecanını göstermesi itibariyle Yarım Ay'ın genç okuyucularına sunuyorum.

Hitabeden sonra, mezunların karneleri, direktör tarafından dağıtıldı. Bu, ruhu heyecanlandıran bir sahneydi ve gözler, elde olmıyarak duyuluyordu; 108 meşale, yurdun muhtelif yerlerinde karanlıkla güleşmek için bu kürsuden dağılıyordu.

Yeni mezunlardan Fikriye Altay'ın vedaı, mefkûre yolundaki and içişi ne kadar samimiydi.

Zeybekler, Kandere millî oyunları, Azize ile Romanya Türklerinden Katerinanın gagavuz dansları muvaffakiyetle bittikten sonra da, İngilizce öğretmeni Vecihe Karamehmedin İngilizceden adapte ettiği "Fatma„ isimli komedi muzikali, harikulâde denecek şekilde muvaffak oldu. Hele, bütün çalışmanın, hazırlığın azamî on gün içinde yapıldığını öğrenmek, bu zengin

Talebelerden bir grup

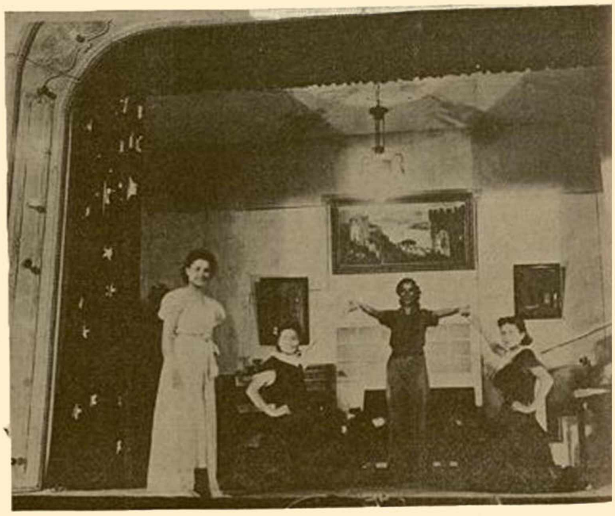

Talebe temsillerinden bir sahne

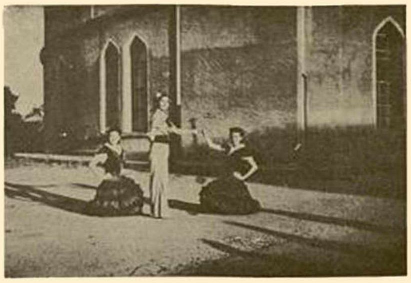

Talebe temsillerinden iki diğer sahne

Mezunlardan diğer bir grup

kabiliyetlerin önünde hayret duymak için kâfidir.

Fatma rolünde Nermin, Ferhunde teyze de Meliha, Serabta Şükran; Leylâda Sabahat; avukat rolünde Fikriye bulunuyordu.

Şehir bandosundan Fuadın idare ettiği müzikle şehir artistlerinden Ferihin müsameredeki çalışmalarını unutursan haksızlık etmiş olurum.

Çay pek neşeli geçti, 108 mezun, mektep formalarını çıkarmış, mekteplerinin kendilerine son hediyeleri olan bir örnek beyaz elbiselerini giymiş, gülümsiyerek dolaşıyorlardı.

* * *

Direktör Hüsnü Başol'un sözleri:

"Çok kıymetli meslektaşlar;

Bugün hepinizi buraya toplıyan derin meslek aşkının verdiği tatlı heyecanla size hitap ederken, gözümün önünde şu manzara canlanıyor: Bundan beş sene, on beş sene, belki yirmi otuz sene evvel yine böyle güzel bir günde, binbir heyecan içinde mektepten, bu sevimli yuvadan ayrıldınız, derin sıcaklığını içinizde duyduğunuz evinize gittiniz, evin içinde sizi sevenler muvaffakıyetinizin gönüllerinde topladığı taşkın sevinç içinde yaşadılar. Siz, günün ülkülü genç kızı, uzun hasret aylarının verdiği iştiyaka birkaç gün içinde kandınız, tatmin edilmiş oldunuz, daha büyük bir iştiyak içinde sizi mesleğinize kavuşturacak emri beklediniz. Pek çabuk gelip geçen günlerden sonra, birgün, üzerinde isminiz yazılı bir zarfı size verdiler, yırttınız, filân vilâyetin emrine verildiğiniz, o vilâyetin Maarif müdürlüğüne müracaatınız tebliğ edildi, izleri unutulamıyacak uzun tahsil yıllarından sonra beklediğiniz gayeye irişmiş oldunuz, tekrar evinizden ayrıldınız, elinizde o kıymetli kâğıt, gönlünüzde işinizin, mesleğinizin bütün memleket ufuklarını içine alan yüksek heyecaniyle yola çıktınız. Bu yol, bu uçsuz bucaksız yol, mukaddes aşkınızın süslediği yol, güzel yol... hepiniz, hepimiz bu yolun üzerindeyiz. Böyle başlıyan yol, sizi önce tayin edildiğiniz vilâyetin Maarif Müdürlüğüne kadar götürdü, oradan sizi mektebinize kavuşturacak emri de aldınız vilâyet merkezinden, sizi annenizden babanızdan ve bütün sevgililerden daha üstün bir sevgi ile bekliyen, seven minimini yavrularınıza doğru ilerilediniz; sizi bu miniminilere götüren yol ne kadar güzeldi,! giderken yeşil yamaçlar sizi selâmlıyor, pul pul gümüşlü ırmaklar size güzel bir şiir gibi akıyor ve sizi

"Fatma„ komedi muzikalini adapte eden Vecihe Zeki Karamehmet

peşinden sürükliyor gibi geliyordu. Dağlar, tepeler, ağaçlar, çiçekler... herşey, herşey sizi, hayalinizde süslediğiniz, canlandırdığınız mektebinize yaklaştırıyor, yolculuk saatleri geçiyor... sevimli mektep binasının önündesiniz, kalbiniz çarpıyor, düşecek gibi oluyorsunuz, orada altın başlı, ışıklı bakışlı zeki yavrular sizi karşılıyor, siz dünyada değil, ibadet kitaplarının tasvir ettiği binbir parıltılı cennetlerde duyulabilecek bir heyecan içindesiniz; yanlarına gidiyorsunuz, işte onlarla berabersiniz, benliklerini yaratacağınız bu miniminileri elinize alıyorsunuz, nadide bir çiçek gibi bakıyorsunuz, hergün onlarda bir inkişaf kaydediyorsunuz. Onların varlığına karışıyor, ruhlarına giriyorsunuz. İşte sizin san'atınızın eserleri... bu sanat eserlerindeki şiir, musiki ve hakikat canınızdan kattığınız san'at izlerini taşıyor, böyle hergün onlara siz daha fazla yaklaşıyorsunuz.

San'atınızın en güzel eserini onların içinden yaratacaksınız. Bir tablo, bir heykel, bir musiki parçası güzel olabilir. Fakat siz asıl en büyük, en yüksek san'at eserinin yaratıcısınız, " insan „ vücuda getireceksiniz, bu insan, adını memleketin askerî ve siyasî tarihine hakkettiren bir kahraman olabilir, san'at ve ilim sahasında beynelmil bir kıymet sahibi olabilir, edebiyat âleminde hiç te devrilmeyen bir şahika olabilir, sizden evvel gelen çok mesut ve mütevazi bir meslekdaş değil midir ki Mustafa Kemal'in dahasını herkesten evvel sezmiş ve onun adını kendininkinden ayırmak için onun ismine "Kemal„ i de vermiştir...

Adsız kahramanlar, Maarif ordusunun ismine anıt dikilmeyen (meçhul askerler)!... sizi mektebinize ulaştıran yolu hayalimde süslediğimi zannetmeyiniz, belki geçtiğiniz yamaçlarda yeşillik görmediniz, pul pul gümüşlü ırmaklar yosunlu, bulanık bir çizgi gibi kıvrıldı, gitti. Altın başlı, ışıklı bakışlı miniminiler yerine yırtık üstlü başlı, zekâsı sefaletine kurban olmuş yavrucaklara tesadüf ettiniz, olabilir. Bütün manzara değişebilir, şartlar ne olursa olsun... değişmiyen birşey vardır, siz insanı, asıl insanı, san'atın, ilmin, siyasetin ve milletin istediği insanı yetiştiyorsunuz, ferd ve cemiyet sizin elinizde şekilleniyor, günün vatandaşını halkediyorsunuz.

Bugün aranıza (108) yeni meslektaş katılıyor, bu sevinçli güne güzellik veren en tatlı ifade bu noktada toplanıyor. Güzel yurdun yamaçlarını, ovalarını cennete çevirmek için azimli, imanlı yeni taze kuvvetler geliyor.

— Arkası 21 inci sayfafada —

HEYBELİADA KAMPI

Yazan : BEKİR ALTAN

Kamp idarecileri : Direktör ve Muhasebeci

Öğretmenler muharririmizle görüşüyor

Çamlığa giden asfaltı takibederken 8-10 yaşlarında iki kız çocuğu bir şarkı mırıldanıyorlardı, beste kulağıma yabancı değil, fakat güfte tuhaf. Vaktile dinledim:

«Heybeliye neşe doldu
Öğretmenler gelince»

Geçen sene Heybeliadada oturan bir dostumdan dinlediğim şu sözleri bu vesileyle hatırlıyorum.

— Öğretmen deyince, hatıra, binbir düşünceye boğulmuş, zaruret içinde, abus yüzlü, açık suratlı, eli tebeşirli, bir insan gelir. Halbuki her sene Heybeliye gelen bir grup var ki, bunun tamamile dışında. Hem bu grup, söylendiğine göre her sene değişirmiş. Neşe onlarda, eğlenme onlarda, birlik ve topluluk yine onlarda. Çok şükür, henüz asık bir öğretmen yüzü görmedim. Acı, zehir gibi bir öğretmen sözü duymadım. Hattâ bütün bunlardan daha fazla olarak şu Adanın neşesini artırdıklarını iddia etmek bile yersiz olmaz.

« Heybeliye neşe doldu öğretmenler gelince » sesini dimağımda işliyen bir dostumun sözlerini hatırlıyarak Çamlıkta serili halıya yan gelmiş bir erkek, 4 bayan grubuna yaklaştım:

— Affedersiniz, kamptaki öğretmenlere buralarda rastlamak mümkün olur mu acaba ?

— Şüphesiz. Burada da, plâjda da rastlamak mümkündür. Şimdi olduğu gibi, bir tahmin yaparak soracağınız diğer bir grubun da öğretmen olması ihtimaline güvenebilirsiniz.

Genç bayan öğretmenin bu olgun cevabı beni memnun etti :

— Bugün, birkaç saat arkadaşlığınıza muhtaç olduğumu hissediyorum. Yarım Ay namına aranızda birkaç saat kalmama müsaade eder misiniz?

— Hay hay...

Grupla birlikte havadan sudan, Ankaradan konuşmıya başladık. Bir ara lâf kalmadı. Lâf olsun diye :

— Muallimlik ettiğiniz yerleri ve tahassüslerinizi sormak istesem, derken Aslan sözümü kesti :

— Herhalde iyi bir mevzu açılmış olmaz. Ve genç kız ilâve etti:

— Çünkü biz burada meslekten bahis açmamaya, sadece neşe, eğlence ve istirahate ehemmiyet vermeye geldik. O bahsi sene içine bırakıyoruz.

— İster misiniz plâja gidip bu 5 li grubu 20, hattâ 30 a iblâğ edelim. Zaten yemek zamanı da yaklaştı.

Hep beraber kalkdık, plâjdakilerle, hakikaten grubu 30 - 40 a iblâğ ederek mektebe döndük.

Kamp direktörü, Ethem Tel'e beni öğretmenler takdim etti :

— Çamlıkta tesadüf edilen, daha doğrusu ararken mevlâsını bulan bir dost, dediler; gülüştük.

Gazeteci arkadaşlara ve öğretmen kampı ziyaretçilerine tavsiye ederim :

Öğretmen kampına giderken kendilerini neşeye ve nükte yağmuruna alıştırsınlar. Yoksa kendilerini selden zor kurtarırlar.

— Kampta kaç arkadaş var bay direktör ?

— 17 Erkek, 31 bayan olmak üzere 48 öğretmen var. Bu sene kampa az öğretmenin gelişini, gönderdiğimiz broşürlerin, taşra maarif idarelerinden öğretmenlere lâyıkile duyurulmamış olmasına atfediyoruz. Zira aldığımız mektup ve haberler de bunu teyit etmektedir.

Beş dakika sonra yemeğe davet edildim. Salon da bütün öğretmenlerle beraberiz, yemekler gayet lezzetli, arkadaşlar yemeklerin tertibinde idareye fikir vermekte ve bu fikirden kuvvet alınarak tabele yapılmaktadır.

Bu öğle yemeği listesi : Etli türlü, pilâv, erik hoşafıdır. Yemekte, istirahatte, gezmede, plâjda hâkim olan yegâne kuvvet: neşedir.

Herbiri hayata atılmış, yaşlanmış, çoluk çocuk sahibi olmuş ve yarını ellerine teslim edeceğimiz nesli yetiştirmek vazifesini üzerine almış olan bu öğretmenler, kamp idaresi tarafından konulan talimata, disipline en çok riayet eden okullar kadar dikkatlidir. Bay Ethem de bunu ifade etmektedir. 8 de kalkıp 9 da kahvaltıda bulunmıyan, öğle yemeğine zamanında gelmiyen, öğle uyku ve istirahatini ihlâl

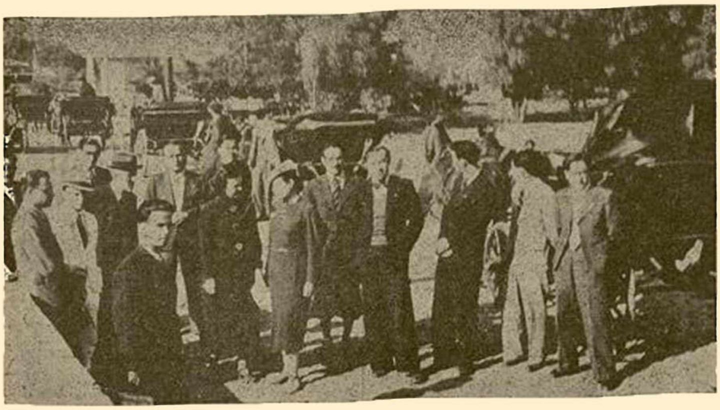

Her öğretmenin gayesi tam bir istirahat, sukûn ve yorulan dimağın dinlenmesidir.

eden, ve akşam saat 24 de kapının kapanmasını bilmiyen ve çok zarurî bir sebep tahtında bu saati kaçırdığı için mektebe uğramadan oteli tercih etmiyen bir tek öğretmen görülmemiştir.

5 Temmuzda başlıyan ve 20 ağustosta nihayet bulacak olan bu öğretmen kampından gaye nedir, diye düşünülmeye bilmem ihtiyaç var mı? 40 günlük için 30 lira ücret veren her öğretmenin gayesi tam bir istirahat, sükût ve yorulan dimağın dinlenmesidir. Binbir müşkilât içinde, üzüntü, yorgunlukla geçen senenin bu 40 günle telâfi edilmesi için yapılacak şey kampta istirahat, plâjda denize girmek, çamlıkta dinlenmek, gülmek, şakalaşmak, meslekî konuşma ve okumalara bir müddet veda etmek, ve çocukluk günlerinin hatıraları arasında mest olmaktır. Ve bu esaslar harfı harfına tatbik edilmektedir.

İşte yemek bitti. Radyo, dans havaları çalıyor. Ve işte öğretmenler dansta. Bir kısmı tavla, satranç oynuyor Bir kısmı köşeye çekilmiş, fiskos ediyor Fakat emin olun ki dedikodu yapmıyorlar. Şurada bir grup ta günlük eğlence proğramının anahatlarını kafalarında çiziyorlar. Şu kız erkek grup ta biribirile alayda... bizim grup ta 5 - 6 arkadaş:

Size tatdim edeyim. Aslan, Ayşe, İffet, Meliha, Mediha, Şükriye, Zeynep, İbrahim!.. Bizim grup ta Aslanla şakalaşmayı bıraktı. Şimdi 2,40 vapurunu bekliyoruz. 5 arkadaş olduk, İstanbula ineceğiz. Benim şimdiki düşüncem, asıl mevzuun vapurda açılacağı ve sormak istediklerimin cevaplarını asıl orada bulacağımdır. Binaenaleyh resim çekmeğe, makineme bir hayli malzeme toplamaya gayret etmeliyim.

Öğretmenler denizde

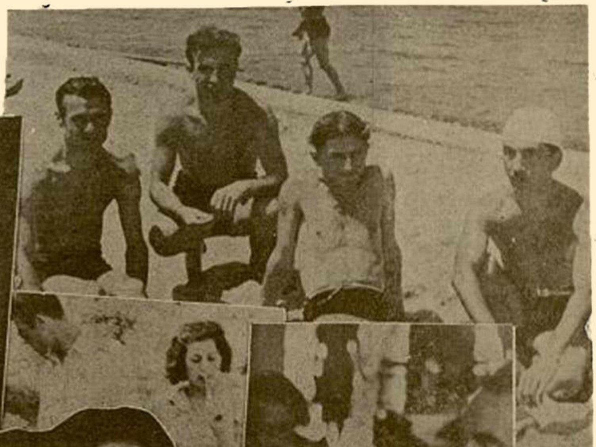

Dansta

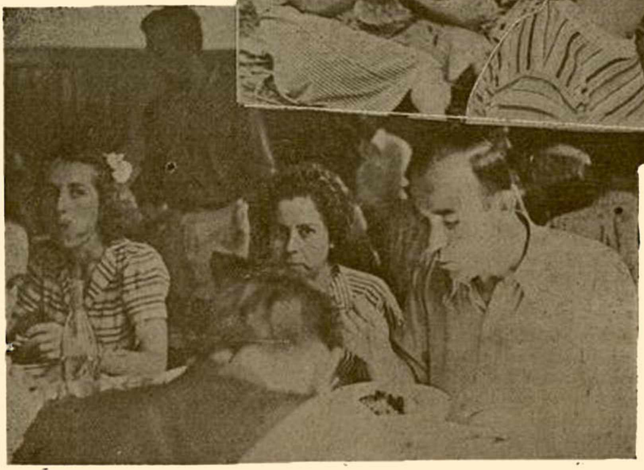

Yemekte

Ne yazık ki neşriyat müdürü direktif verirken:

— Temmuz nihayetine koyacağımıza göre sana ancak 2 sayfa verebilirim. Resim ve yazını ona göre idare et, demişti. 2 sayfaya resim mi sığar, yazı mı?

Binaenaley kalemi durdurmak ve resimlere yer vermek daha muvafık olacak ve vapurdaki konuşmaları da kendime ayıracağım.

Tam Ölçüde Lise Davası

YAZAN : T. A. T.

Bu başlık, eski Galatasaray müdürü M. Tevfik Ararad'ın çıkardığı, Sertel matbaasında güzel basılmış ve Maarif Şurasına sunulan bir kitabın adıdır.

Evvelce " Oluş „ ta seve seve takip ettiğim bu yazıları, eksilmiyen alâkayla tekrar okudum.

Maarifin, büyük küçük, hemen hemen her şubesinde idarî vazifeler almış bulunan muharrir; hastasını seven, salâhiyetli bir operatör gibi yaranın üzerine bıçağı atıyor ve kurtuluş yolunu bu ameliyede arıyor.

Bu, bir tezdir ve Millî Şef'in:

" Tam ölçüde verilmediği halde faydasını muhafaza edebilecek hiç bir ilâç yoktur. „

Değişmez bir vecizesiyle başlamaktadır.

Eser hakkında yazacağım her satır, şimdiye kadar bu tarzda, bu vadide ve bu görüşle ilk yazılan bu çok kuvvetli üslûbun, aksak bir tekrarından başka bir şey olmıyacağı için, aslını okumayı tavsiye ederim.

Anladığımı kısaca söylüyorum:

Cemiyet bir vücuttur. Bu vücutta baş rolünü alan ve onu idare eden münevverdir.

O halde münevver nasıl yetişir?.

Bu sualin cevabını köylü de vermeğe çalıştığı içindir ki, her yerden " Mektep!. Mektep!. „ sesleri gazete sütunlarına kadar akseden bir feryad halinde yükselmektedir. Ve bunun için değil midir ki, Millî Şef'in sorgularına, köylü, mektebi ihtiyaç listesinin başında göstermektedir.

Böyle bir tetkik seyahatlerinde, ayağına gelip derdini sorarsan babasına, içini döken köylü; dört tekerlekli arabadan ziyade iki tekerleklisini sırf ustasızlık yüzünden kullandığını anlatırken, muhtaç olduğu san'at mektebini orta mektepte bulmuş olacak ki: « Paşam orta mektep isterim! » diyor.

Muharrir de, muhtelif ihtiyaçlarla onsekiz milyonun ağzından bu sorunun cevabını komprime halinde yedi makaleye teksif ederek veriyor:

— Baş yetiştirmek için bize tam ölçüde lise lâzım!.

Eserin başındaki (1) yazı gösteriyor ki, bu eser, onun son sözü değildir. Muharrir, ortaya, inkılâbın selâmeti namına kökten halledilmesi lâzım gelen bir davayı sürmüştür. Tam bu büyük meselenin görüşüldüğü bir zamanda, maarife veche verilecek ve yeni bir devir açacak Şuranın toplanma arifesinde bence, muharrir vazifesini yapmış bir insandır, çünkü, inandığını bütün samimiyetiyle yazmıştır.

(1) Remzi kütüphanesi: Fiyatı 20 kuruş.

Mektep davası, yurdun davasıdır. Yarının davasıdır. Yama kolleksiyonu köylüden, çocuğuna bir cankurtaran gibi sarılan asker duluna varıncaya kadar, özlenen mektebi bekliyoruz.

İnkılâp, bu şerefli vazifeyi müdrik olan bu neslin şeflerine bütün mes'uliyetiyle yüklemiştir. Bu işi temelinden halletmek lâzımdır. Kemiyyet, sürüdür. Yarı uyanmış bir sürüden zarardan başka ne beklenir? Her cemiyetin düşüşünde mes'ul olan hep yarı münevverler değil midir?. Hakikî münevver; vicdanını, kanaatını hayatı bahasına da olsa satmaz, satamaz!.

İşlenmemiş, fakat ruhunun bakir ve temiz cevherini muhafaza etmiş Türk'ün, yarı münevver olan, o zamanki " Baş „ ları Sevr'de etek öperken, o, silâhına sarıldı ve her şeye rağmen dövüştü. Eserde denildiği gibi Türkiyenin yarınki cemiyet dimağı, rehber kadrosu bu günkü okuldan ve bilhassa liseden doğacaktır. Çok ümit ediyoruz ki Ankaradan toplanan ve bu işi münakaşa eden Maarif şurasından sonra, Maarif Vekâletince, bu eserin ihtiva ettiği fikir ve ortaya koyduğu noktai nazarlara göre yeni ve tam devreli bir liseye nail olmamız esasları kabul olunsun!

SEVELİM

YAZAN: Kemal DERVİŞ

Ne derin, ne tatlı, ne hudutsuz kelime! Camit yedi harfin, kulağı okşıyan üç hecenin çerçevesine girmiş ne payansız âlemler.

Sevelim, ve bittabi sevmek için duyalım, anlıyalım.. tabiatın bize bahşettiği büyük nimete, kadrı ölçülmez saadete, "yaşamak„ şansına liyakat göstermek için sevelim.

Bu şükran vazifesini, bu kadırşinaslık borcunu ödemek için hilkat bize hisler mi vermemiş, imkânlar mı bağışlamamış, bizden fırsatlar mı esirgemiş?

Duyduktan, gördükten sonra yeryüzünde neler yok ki? Hele asrımızın medenî maddî servetleri sayesinde en sade, en naçiz bir insan bile bir milyoner kadar zenginlik sahibi olmuştur. Cesim servetlere malolan parklar, bahçeler; her evden yükselen musiki selâmları; sayısız emek ve masrafla meydana gelmiş müzelerin dersleri, güzellikleri herbirimizi, eski devirlerin hükümdarlarından daha talihli yapmıyor mu?

Yeter ki duyalım, öğrenelim, ve sevelim!

Sevmek. Ne mukaddes, ne manalı kelime! Binlerce şekilleri, zevkleri, tesellileri olan mazhariyet. Saadet gününün çiçeği, idbar saatlarının güneşi, lezzet dolu, ümit dolu, kabiliyet! Beşerin en mübarek kabiliyeti.. Sensiz dünya bir sahra; gönül bir yangın yeri; hayat bir işkence olurdu, şüphesiz. Vatanını sevmek: en mukaddes duygu. Tabiatı sevmek: en vâsi saadet. Sanatı sevmek: en ince imtiyaz. Yüksekliği, fazileti sevmek: en asil büyüklük, hayatı sevmek: en beşerî vazife, aynı zamanda en ilâhî kabiliyet.

Birşeyi sevmeden, birşeye alâka beslemeden geçen ömür ne kadar yavan, ne kadar gayesiz, ne kadar yorucudur. Fikrimce, hamallıkların en ağırıdır; çünkü hamal bile istirahata sıra bulur; gayesiz insan ise müebbeden hamaldır, taki ölüm bir münci gibi onu yükünden - fakat hakikatta en büyük saadetinden - ayırıp kurtarsın.

Fıtretin yarattığı en cesim servete sahip olduğunu duymadan, anlamadan dünyadan göçmüş, gafil doğmuş gafil yaşamış, ve sevmeden gitmiş olan sersemleri, milyarla duygusuzu düşündükçe başım döner, tüylerim ürperir; bu, gören körlerin gözleri camdan, kalpleri bezden mi idi diye düşünürüm.

Duymak, anlamak, mana vermek.. ne payansız, aynı zamanda ne kadar sade, ve tabiî şeyler. Ahenk, güzellik, incelik - canlı cansız - nerede varsa göz yaşarmamak, kalp yerinden fırlamamak, nefes kesilmemek, bu etten kemikten kafesin içinde ilâhî birşeyin bulunduğuna inanmamak nasıl kabildir, anlıyamam. Zevk ile tarhedilmiş bir bahçe; tabiatın sehhar, veya muhteşem bir manzarası; ruhtan feveran etmiş bir şiir; kalbin tazallümünü veya istiğrakını tercüme eden bir senfoni; hayatı bütün sıcaklığı, ve tabiîliği ile ifade eden bir tablô; masumiyet, melekiyyet timsali bir çocuk; hilkatın bütün mucizelerini, bütün füsunlarını narin vücudunda toplamış bir kadın insana zevk, teessür, heyecan vermemek nasıl kabil olabilir? Meğer ki taş insan kıyafetine girmiş ola.

Hakikî bir adam vücudunda his uyandırmak, hayvanın fevkinde bir mahlûk olduğunu her dakika ispat etmek için hilkatın âlicenap eli bize nice nice vasıtalar ihsan etmiş.

Eski hatıralarına hergün yeni servetler ilâve eden dimağ, hayatın bütün letafetlerine açılmış iki pencere - yani gözler - ahenk ile mühtez ve gaşyolabilen kulaklar; bütün asabî kabiliyetlerimiz; hele kalp. O durmaz, yorulmaz, uslanmaz buhran ocağı; sevdalara, galeyanlara, ihtilâllere, saadetlere, işkencelere makar olan koca dünya! O işledikçe, o çırpındıkça duymamak, anlamamak, titrememek, sevinmemek, bilhassa sevmemek nasıl mümkün olabilir?

(Yaşamak) denilen imtiyaza lâyik olmak için görelim, anlıyalım, duyalım: (insan) vasfına hak kazanmak için yalnız hayvanî sermayemizi değil, manevî benliğimizi kuvvetlendirelim, yükseltelim; tabiatın bize emanet ettiği ilâhî cevhere müstahak olmak için incelelim; ve bütün bu kabiliyetlerin muhassalası olan (Sevda) ya bir mabut gibi tapalım.

Evet. İnsan olmak için sevelim; sevelim; çünkü hayat sevdadadır, ve sevdanın haricinde hayat mutasevver değildir. Yalnız dikkat edelim, sevdiğimiz temiz, asil, yüksek olsun. Şerrin de o kadar cazibeleri vardır ki..

HAZIRIM KOMUTANIM

YAZAN:
İlyas Yılmaz Tunçarslan

Hatay, sevinç içinde çalkanıyor. Kendi evi ve yurdunun sokaklarında kâbuslu günler geçiren Hataylılar, artık ebediyen mesut günlere kavuştular. Şerefli süngülerinin meşalelerile hiç batmıyacak bir güneş yaratan şanlı ordumuz, Hatay sokaklarından geçerken içten gelen bir istekle mütemadiyen alkışlanıyor. Halk: "yaşasın Türkiye Gumhuriyeti hükûmeti„ diye bağırıyor.

***

O gece hava sâkin, rüzgârsızdı. Sabahın tatlı güneşi İskenderun sahilini parlatmağa başladığı zaman, Fındıktepedeki tabur komutanı, alay komutanına tekmil haberini verdi.

— Hazırım komutanım!.

Orada hazır bulunan Fransız kolonelinin sesi; duyuldu.

— Yolunuz açıktır!..

Açık veya kapalı her yoldan geçmesini bilen, fakat yarın ülküsünü de dünya milletlerinin saadeti kaygısiyle beraber kılıç ve süngülerinin ucunda birer defne dalı gibi taşıyan Türk askerinin komutanı İlyas Şükrü Kanatlı, alınları yurt güneşi altında tunçlaşmış askerine döndü. Ve tabur komutanına

— Gir! emrini verdi..

O anda Mehmetçik yirmi yıl hasretini çektiği Türk toprağına ayak bastı, ilhamını heyecanından alan kahreman Mehmetçik Hatay şiirinin mısraını işte böyle yazdı şu dakikada; kardeş kolları şükran ve minnetten örülmüş birer çelenk gibi yiğit omuzlara asıldı.

Antakya ve İskenderun kırlarından toplanmış çiçekler Mehmetciklerimizin geçtiği yollar üzerinden serpildi, o ovalar; bugün Türk askeri geçtikçe on dokuz yıllık bir uykudan gerinmeksizin uyanan yollardır.

Türk sancağının altında toplanan binlerce vatandaş, yaşasın cumhuriyet, var olsun onun gözbebeği şanlı ordusu, diye bayram yapıyor.

Kendilerini bu mesut günlere kavuşturanlara sonsuz bağlılıklarını ilân ediyorlar.

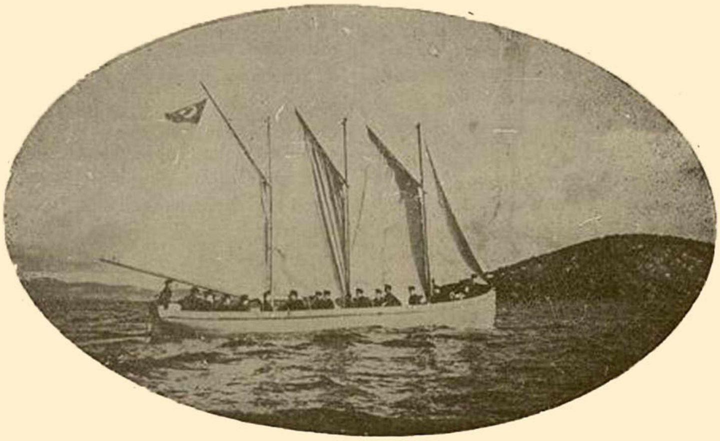

Serenadlar : I

İÇİNDEKİ DENİZ

Yazan: Naciye Evren

Güzel, çok güzel; içli bir yaz akşamı.. Munis, sevimli Marmaranın, bir müjde havası kadar ılık ve okşayıcı meltemi, bin bir renkle için için akan suları okşuyor, öpüyordu.

Bütün gün güneşi içen sular, derin bir doygunluğun saadeti ve rehaveti içinde baygın gibi durgun...

Sular artık güneşi içemiyor. Güneşin son ışıkları suların dudaklarında renk renk taşıyor.. Sularda bir renk düğünü var... Marmarada akan su değil.. Renk!.. Andan ana değişen rekler!..

Marmaranın ruhu renklerle ve sessizlikle ne güzel konuşuyor!..

Marmara, denize hiç benzemez. O, ne bir göldür, ne deniz, ne de bir akar su!.. Marmara herşeydir.

Hırçın ve zalim değildir.. Kara kış günlerinde bile yarattığı itimad hissini sarsmaz.

Bir göl kadar sessizdir: Rengine bakınca gönüllerden, bu suyun rengini bir pınar suyu gibi içmek arzusu uyanır. Bir göl gibi durgundur. Fakat aslâ bulanık değildir. Ekseriya mavîliğin en iç açıcı, en ferahlandırıcı rengine bürünür. Marmaranın mavisi gönüllerin, ruhun, sonsuzluğun mavisidir.

Bir deniz kadar engindir: Fakat ufukları birer hayâl ve efsane âlemi değildir. Her ufukta bambaşka bir bahar hayatı vardır. Marmarada günün her saatı ayrı bir bahar ikliminden kokular, sesler ve renkler taşırır.

Bir nehir, bir akar su, bir çağlayan gibi müzikli ve ahenklidir. Yalnız göze ve ruha değil, bütün hislerimize hitap eder. Bir akar su manzara ve seyyaletini aldığı zaman ruhlara serinlik veren bir beyaz yelpaze olur.

Kış, Marmaranın mevsimi değildir. Ona rüzgâr değil, meltem yaraşır...

Marmara hissi kadar fikri de olan bir sudur!.. İnsan vücuduna gizlenmiş insan ruhu gibi, karalar arasında duyarak, duyurarak yaşayan, ruhu varlığından derin ve sonsuz bir su!..

İşte insan ruhuna aşina bu hususiyetlerile Marmara çok sevilir.

Çekingen martılarla yelkenliler, kotralar Marmara kıyılarının vefalı dostlarıdır.

Bazı akşamlar bol renkli, çok ince bir tüle bürünür. O zaman Marmara gökle birleşmiş, gök denizde, deniz gökte erimiş görünür.

Kıyılarında nice yorgun, muztarip, aşinasız kimseler dinlenir, gözleri ufuklarda bir hayâl, bir yolcu bekleyenlere ses verir...

Kıyılarında nice mes'ut insanlar, saadetlerinin şarkısını söyler, hakikat olan ümitlerini bağrına basanlarla rakseder..

Marmara tesellidir, neş'edir, dert ortağıdır, hayattır.

Kısaca: Marmara içimizin denizidir!..

№: 21

Böylece uzun bir müddet tek bir söz söylemeden, arkasını geriye dayatarak sustu. Arasıra gözlerini kapıyor, derin derin nefes alıyordu. Bazan gözkapakları açılıyor, yüzüme dalgın dalgın bakıyor, sonra başını kompartman penceresine çeviriyordu. Bir sigara yakıp içmeğe başladığım sırada doğruldu.

— Sormak istemiyordum, fakat o kadar samimî bir haliniz var ki, sormak mecburiyetinde kalacağım:

Siz kimsiniz?.

Güldüm:

— Artık yaslı durmıyacaksınız değil mi?. Çünkü gam sizi ihtiyarlatıyor.

Omuzları ve başiyle seri bir hareket yaparak güldü:

— Aman, sahi mi söylüyorsunuz? İhtiyarlıktan çok korkarım..

— Ciddî söylüyorum. Sonra bu dünyanın, hâlâ bir Leylâ ile Mecnun dünyası olmadığına kanisiniz. Müsbet ve sağlam fikirleriniz var. Gözlerinizin önünde hayal, kuruntu ve vehim perdesi de yok.. Bütün yaradılışı, bütün kâinatı sade bir görüşle görüyorsunuz. Sağlam bir kadınsınız.

— Ne tuhaf, beni bu kadar çabuk anlamanıza nasıl mana vermeli?.

— Basit.. O da şu: Aramızda bir fikir beraberliği var ki, gayri ihtiyarî bir seyir takip ederek aynı noktada birleşiyoruz. Benim gördüğümü siz de görüyorsunuz. Benim düşüncelerim üzerinde aynı düşünceyi taşıyorsunuz.

Genç kadın önüne bakarak, dizi üstündeki kumaş kıvrımlarını parmaklarile didikledi:

— Beni teselli ediyorsunuz, size minnettarım.

— Estağfurullah, rica ederim. Sadece sizi gamdan ve kasavetten kurtarmak istiyorum. Meselâ, gerinizde bir insan bırakıp dönüyorsunuz. Ölüm sizi sevdiğiniz bir erkekten uzaklaştırmış, ne yapmak lâzım?. İnsan kudretinden üstün bir kudret dahi sarfetseniz, giden gelmez. Hayatta dört şeyin geri dönmediğini söylerler: söylenen söz, atılan ok, geçen zaman ve kaçırılan fırsat.. Bu dördün içinde bir beşincisi daha var ki, o da ölen insandır. Ebediyeti biliyor musunuz? Ebediyet nedir, anlatılabilinmiş midir?. Hayır değil mi?. O halde kendinizi yeni doğmuş farzediniz. Yeni bir hayata başladınız. Meselâ şu tren yolculuğunun sonunda yepyeni bir dünya vardır. Ah, eğer bu yeni dünya içinde eski dünyanızın gamını ve kasavetini de taşırsanız, ömrünüzün sonuna kadar bedbaht olursunuz.

— Ne güzel söylüyorsunuz.

— Kocanızı belki çok seviyordunuz?

— Sadece onun şefkatinden mahrum kaldığım için kendimi bedbaht buluyorum. Yoksa kollarımda öldüğü gece sessizce ağladım ve düşündüm ki....

Sustu, başını pencereye çevirerek, ağır ağır tepelere, geçtiğimiz yollar etrafındaki bahçelere baktı:

—... Kocamı çılgın gibi seviyordum. Onun için taşıdığım aşk, sadece bir ana aşkı idi. O, sessiz, sâkin bir erkekti. Üç yıl var ki, onun karısı olmaktan ziyade kız kardeşi ve anası oldum. Çünkü okadar kimsesiz ve yalnızdı.

Tren şimdi, bir kasaba içinden geçiyordu. Ta karşıdan, kurşuni bir akşam rengi içinde bir değirmenin küçük siloeti görünüyor. Elma ağaçları arasındaki tahta evlerin pencerelerinde ışıklar yanıyor, bir bostan dolabının küçük kovaları dönüp duruyordu.

— Bana bir sigara verir misiniz?

— Buyurun..

Yüzüme gülerek bakıyordu; sigarasını yakarken başlarımız yakınlaştı. Gözlerini kaldırup yüzüme baktı ve hafifce güldü:

— Şaşıyorum, halâ şaşıyorum, size yalınız hayatımı değil, kalbimi de açtım. Amma, niçin? işte buna şaşıyorum: siz tuhaf bir insansınız. Bilmiyorum, galiba gözlerinizde bir kuvvet varki, karşınızdakine samimiyet veriyor. Şimdi bana hiç da yabancı değilsiniz sanki... Ha, kuzum, size bir birşey sormuştum, cevab vermediniz? siz kimsinizi?

Sigara dumanlarını küçük, güzel ağzından ağır ağır ve halka halka dışarı bırakarak, meraklayüzüme baktı. Dedim ki:

— İsmim Süleyman.. Doktorum. Fakat mesleğimi hiçbir zaman bir doktor gibi kullanmadım. Utanarak söylüyorum ki, hiçbir iş yapmıyorum. Sadece, bir mirasyedi gibi yaşıyorum. Babam zengin ve çalışkan bir adamdı. Öldükten sonra bıraktığı büyük servet, beni çalışmaktan uzaklaştırdı. Okadar geniş bir mülk ki, bazen beklemediğim bir yerde bir parçası baş gösteriyor ve şaşırıyorum. İstiklâl harbında cebhede vazife almasaydım, kendimi büsbütün tüyeylî bir insan sayacaktım. Fakat sadece bu hizmet, beni teselli ediyor. Şimdi bir sene var ki İstanbuldan uzağım. Gâh Ankarada, gâh İzmirde vakıt geçirdim. Bu sefer de Çukurovadaki çiftliğe geldim, oradan dönüyorum.

Genç kadın çekinerek sordu:

— Evli değil misiniz?.

— Hayır, diye güldüm. Evlenmeği de hiç düşünmedim. Evlilik bana biraz korkunç gibi görünüyor. Serbest yaşamağa alıştım. Hiçbir kayıt beni, muayyen bir yere, muayyen bir insana bağlayamıyor. Hayatta benim gibi bir insan mevcut olduğunu da zannetmiyorum. Öyle bir insan ki, size bunu anlatamam. Bazen kendi kendimden dehşet duyuyorum. Bazen de hislerimin dışında hareket ediyorum. İşte, bu harekettir ki, beni yaşamağa bağlıyor.

— Tuhaf şey, yani fena bir insan olduğunuzu mu zannediyorsununuz?

— Evet... Muzir bir insan.. Hasletlerimi, kudretimi inkâr etmiyorum. Fakat bütün bunlara rağmen bir vahşî kadar insafsız olduğumu oluyor..

— Meselâ, para hususunda mı?

— Para mı?. Ah, hayır... Bırakın, bırakın.. Belki bunu bir gün size anlatırım.

Tren artık gece içinde ilerliyor. Kompartmanın elektrikleri yanınca, Leylâ hanımın yüzü daha çok güzelleşti, şakaklarına doğru yayılan ve göz çukurluklarında toplanan gölgeler, onu karanlık içinde, bir deniz kıyısında belirivermiş bir deniz kızına döndürdü. Arasıra dili ile dudaklarını ıslatiyor,

doğrulup hareket ettikce gözlerinin ışığı görünüp kayboluyordu.

— Uykunuz gelmedi mi? ededim.

— Hayır, diye cevap verdi.

— Ya yemek?

— Onu da istemiyorum. Sadece bir bardak ayran içeceğim..

— ......

— Yalnız kalmaktan da korkuyorum. Yalnız kalınca, kocam o hali ile sanki yanıma geliyor.

— Hayır, bu bahsi kapayınız. İşte, ben de yemeğe gitmek istemiyorum. Sizi sıkmıyorum ya?

— Hayır.. Hayır.. Bilâkis, bana yaşamak kuvvetini veriyorsunuz.

— O halde ayranınızı size ben vereceğim.

— Teşekkür ederim.

Pencereden içeriye güzel bir yaz akşamının ılık rüzgârı doluyor, perdeler uçuşuyor ve genç kadının saçları, alnı üstünde sağa sola dağılıp duruyor. Bana hayatını anlattı: Daha yedi yaşında iken öksüz kalmış: Babası Çanakkalede ölmüş, arkasından anasını kaybetmiş, onu bu küçük yaşında kolleje veren daysı olmuş. Yıllarca kollejin soğuk duvarları arasında okumuş ve büyümüş. Dayısı yılda bir def'a gelir, yeğenini görür, gidermiş. Daha geçen kış o da, annesinin hastalığı ile ölüp gitmiş.. Şimdi dünyada tek bir insanı yokmuş.. Kocası mühendismiş, o da ölünce, artık İstanbula gitmeğe, dayısının Bebekte bıraktığı yalıda oturmağa karar vermiş. Kocasından ve dayısından kalan servetle geçinecek, tek başına yaşayacakmış..

— Bütün insanlardan nefret edecek oldum, diyordu. Fakat siz bana bütün insanları sevdirdiniz. Artık gam ve kasavet içinde boğulmak tehlükesinde değilim, amma, niçin siz bir kadın değilsiniz de bir erkeksiniz? İşte, ben buna yanıyorum.

— Fakat sizin samimiyetinizi kazanmak için mutlaka kadın olmak mı lâzım gelir?.

— Hayır hayır siz de, ben de münevveriz, herşeyi vasih görebiliriz. Sizinle benim aramdaki bir samimiyeti, cemiyet başka bir gözle görür. Sonra size istediğim gibi açılmaktan menneden cemiyet kanunları, sizin karşınızda daima temkinli, ağır durmamı emrediyor. Sanırım ki, bu samimiyetimiz, yalnız bu yolculukta kalacaktır.

Konuşmamız yavaş yavaş ağırlaşmağa başladı. İkimiz de başlarımızı kompartmanın kenarına bırakmış ve gözlerimizi kapamıştık. Tren bizi sarsıyor ve sinirlerimiz büyük bir yorgunluk içine gömülüyordu. Düşünüyordum ki, bu kadın sadece, alelâde bir kadın değildir. Bu kadında düşünmek kabiliyeti, her kadından üstündür. Kadınlığın o esrarlı tarafı, düşüncelerini saklamak ve hislerini daima içinde tutmak tarafı yok.. Herşeyi açık söyliyor, açık konuşuyor.. Bir aralık sorduğum birşeye cevap vermediğini hissedince, gözlerimi açtım ve ona baktım. Başı geriye düşmüştü, uyuyordu. Yüzünün sarılığını hafif bir pembelik bastırmağa başlamıştı. Nefes alırken, güzel burnunun kıvrık, ince kanatları hafif hafif açılıp kapanıyordu. İki eli de, ayak ayak üstüne atup birleştirdiği dizleri üstünde duruyordu. Rüzgâr ince, atlas gömleğinin yakalarına çarpıyor ve göğsünün ortasındaki hafif çizgi aşağıya doğru uzayıp kısalıyordu.

Elimdeki sigarayı pencereden dışarı atarak ona daha büyük bir zevkle baktım ve kafamın içinde bir anda doğan büyük, güzel, muhteşem ve harikulâde tabloyu tahayyül ettim:

Parmaklarımı yuvarlak iki omuzundaki gömleğinin iki tarafına geçirsem ve bir anda bu gömleği kuvvetle aşağıya doğru çeksem.. Islak bir ses çıkararak yırtılacak olan bu atlas gömlek altından ne muhteşem bir vücut görünecek:

Beyaz, yuvarlaklarla gölgeleşen, harikulâde bir gövde.. Boynundan aşağıya doğru yayılan beyaz teni gittikçe dolarak ve kabararak güzelleşecek. Yuvarlak omuzlarında sönük elektrik ışıkları parlayacak, koltuk altlarının çizgileri ile kollarının güzel kıvrımları birleşip manalaşacak.

Bu tablo, sanki bütün kudretleri içinde toplamış gibi, kafamda yer yer ayaklanışlar uyandırıyor. Onu böyle tahayyül etmek, böyle görmekten daha acı değil mi? Tahayyüllerimiz, bize hiçbir zaman saadet vermiyor, hele böyle, bir kadın karşısında...

Yüzünde bir kadife yumuşaklığı var. Kırmızı dudakları, al bir ipek halının tatlı, sıcak rengi ile çenesine ve yanaklarına yayılıyor. Güzel burnunun iki kanadı, kelebek kanatları gibi titreşiyor.

Kalkıp yanıbaşındaki pencereyi kapadım. Üzerine ince mantosunu atarken durdum, ve gölgemle yarı kapanan vücuduna daha dikkatli baktım: Güzel bir kokusu vardı. Bu koku sanki göğsünün hafif açıklığından yükseliyor ve bütün kompartmanı sarıyordu. Başı hafifce kıvrıldığı için boynu, bir beyaz zambak gibi açılmıştı, teninin üzerinde küçük sinir kabarcıkları görünüyordu.

Ağır ağır eğilerek yüzümü boynuna yaklaştırdım, fakat birdenbire çekildim. Üzerine örttüğüm ince mantosu ile yalnız başı dışarda kalmıştı.

Yerime otururken, artık bütün insanlardan uzaklaştığımı hissediyordum. İnsan yaradılışından çıkıyor ve bu kadının vücudu içine giriyordum. Ah, uyuyabilsem, uyuyabilsem...

— 2 —

"Fakat Allah Abımeleke gece
"rüyasında göründü ve dedi ki:
"Aldığın kadın sebebile işte
"sen bir ölüsün çünkü o bir
"adamın karısıdır,,

Tekvin 20 - 3

— Leylâ hanım, Leylâ, kuzum niçin ağlıyorsunuz? İşte geldik, biraz olsun sabredin!.

— Ah hayır, yürüyemiyeceğim, yürüyemiyorum!.

Koluma ve omuzlarıma yaslanarak olduğu yerde durdu.

Gerimizde, bir kısmı yıkılmış vagonlar aarasında fenerler gidip geliyordu. Derinden derine insan iniltileri duyuluyor, gecenin karanlığında bu küçük tepelerle çevrili ovada, bir ölüm havası esiyor. Ta uzaktan gelir gibi, bir insan bağırtısı kulaklarımızı tırmalıyor:

— Anamı bulun, anamı çıkarın.. Ah.. Ah!..

Kaba bir erkek sesi avaz avaza haykırıyor:

— Ulan eşek oğlu eşekler!. Şu demiri kaldırın.. Heyyy, Osman efendi!.

Kaza nasıl oldu, ne zaman oldu, halâ kendimi toparlayıp da hatırlıyamıyorum. Sanki bir asır evvel, sanki bir saniye önce.. Zaman mefhumu içine sığmayan bu korkunç hareket arasında ancak görebildiğim şey, Leylânın vücudu oldu.

O uyuyordu. Ben gözlerimi karanlığa dikerek düşünüyordum. Bir anda korkunç, müthiş, iç paralayıcı bir ses duyuldu ve vagon şiddetle sarsıldı. Ancak bu bir saniyelik zaman içinde Leylâyı görebildim: uyuduğu yerden vücudunun hızla savrulduğunu ve kucağıma düştüğünü farkedebildim. Oturduğu yerle benim aramda bir saniye içinde savrulurken, kulaklarımda keskin, canhıraş çığlığını duyabildim. Sonra...

Kolları ile sarıldığı vücudumdan başını ayırarak yüzüme baktığı zaman dışarıdan acı çığlıklar, haykırışlar geliyordu.

— Ne oldu? diyerek kısık bir sesle sordu ve sapsarı bir yüzle yüzüme baktı. Cevab veremedim. Bir erkek sesi:

— Heyyy, Kâmil efendi, Kâmil efendi.. Fenerleri getirin!. diye bağırıyordu. Çok derinlerden iniltiler geliyordu. Bir kadın:

— Oğlum, evlâdım, Ahmet... Ahmedim diye haykırdı ve sustu.

Leylâ boynuma soktuğu başını yeniden kaldırarak:

— Arkası var —

Ekselâns Abdürrahman Azzam'ın Maceraları

Yazan : Sabih ALAÇAM

Vapurumuz, grandi direğinde Mısır bayrağını dalgalandıra dalgalandıra Heybeli açıklarından geçiyor.

Amiral gemimiz Yavuzun selâmına, derin bir saygı ve sevgi ile mukabele eden Ekselâns Abdürrahman Azzam bey:

— Bilmezsiniz, ne kadar mütehassis oldum, dedi.

Mısır krallığının bir seneden beri Bağdad, Kâbil ve Cildde sefirliklerini yapan ve şimdi de Ankara sefirliğine tayin edilmiş olan Ekselâns Abdürrahman Azzam beyin bu sözlerini, evvelâ, bir nezaket cümlesi zannettim. Fakat yanılmışım. Mahviyet ve sevimliliğin âdeta bir sembolü olan muhatabım, bir Türk vatandaşı kadar Türkiyenin, his ve fikir bakımlarından, yabancısı değilmiş!

Ekselâne Abdürrahman Azzam bey, diplomasi hayatına atılmadan, yani Brüksel, Riyo-de-Janeyro kongrelerine, Veft partisi namına müteaddit defalar Londraya, son Filistin müzakereleri için yine Londraya Arap delegesi olarak gitmeden önce, ta gençliğinin ilk günlerinden beri hemen hemen bin bir maceranın geniş çerçivesi içinde yaşamış. Trablusgarp, Balkan, 1914 - 1918 muharebelerine, Türk askerleri ile bir safta iştirâk etmiş: Fahrî yüzbaşı olmuş!

Kardeş Mısırın elçisi sıfatiyle, yakında memleketimize tekrar gelecek olan Ekselâns Abdürrahman Azzam beye, " Yarım Ay „ okuyucuları için, bu hatıralarını anlatmasını rica ettim.

Sayın diplomat:

— Politikacılar, gazeteciler ile çok konuşmazlar, dedi. Fakat, ben, sizinle bol bol musahabede bulunacağım. Çünkü, bir Türk ile yanyana geldiğim zaman, kendimi, öz kardeşim ile beraberim zannediyordum.

Zira, Türkiyeye ve Türklere kopmaz bağlar, unutulmaz hatıralarla merbutum.

Ben, Mısırda, Çobak gölünde doğdum. Kahirede Saidiyye mektebinde mülâzemet ru'sunu - bakalorya - verdim. Hekim olmak için, Londraya tıb fakültesine gittim.

Fakültede iki sene okuduktan sonra, dünyunın biribirine karışması, beni ihtilâllerin, maceraların kucağına attı.

Evvelâ, Trablusgarp muharebesine iştirâk ettim. Fransadan, İsviçreden gelen 3000 talebe ile birlikte Mısıra gittim.

Gizli bir teşkilât yaptık. Gayemiz, ihtilâl ve inkılâp idi. Fakat çok geçmeden polisin eline düştüm. Bereket versin ki hakkımda yapılan tahkikattan müsbet bir netice çıkmadı. Beni serbest bıraktılar! Yalnız polis nezareti altında olarak... Her akşam karakola

Ekselâns Abdurrahman Azzam beye, « Yarım Ay » okuyucuları için, bu hatıralarını anlatmasını rica ettim.

gidiyor, " Mevcudum „ diyor komiserden, müracaat ettiğime dair bir imza alıyordum!

Bu sırada mektep arkadaşlarımdan biri İstanbula kaçmağa muvaffak oldu. Nuri paşa - Enver paşanın kardeşi - onu Trablusgarba Şeyh Sünusinin yanına göndertmiş.

Arkadaşım, yolladığı bir mektupta meseleyi anlatıyor ve bana da:

— Gel, diyordu.

Bu teklif, benim beklediğim bir şey idi. Başımı, bir kerecik olsun geriye çevirmeğe bile lüzum görmeden Kahireyi terkettim: Artık hudutsuz çöllerin kimsesizliği içinde yürüyor, yürüyordum... Tam 14 gün geceli, gündüzlü yayan bir gidişten sonra Mısır hududunu geçmeğe muvaffak oldum; Trablusa vardım.

Türk kuvvetlerile beraber, İtalyanlara karşı mücadeleye başladım. O zamanki İtalya hükûmeti de beni idama mahkûm etti. Tabiî bu hüküm gıyabî olduğu için, kılımı bile kıpırdatmadım.

Muharebeler bir buçuk sene sürdü.

Ondan sonra Balkan harbi patlak verdi. Bu sıralarda Londrada idim. Hemen yola çıktım. Soluğu Çatalcada aldım. Fakat, ben oraya vardığım zaman, Türk ordusu galebe çalmıştı; Edirneye hareket etmek üzere idi.

Ben de askerlerin arasına katıldım, Edirneye gittim. Edirnede iki hafta kaldım, İstanbula döndüm.

Lâkin, İstanbulda pek fazla kalmadım. İşkodra muhasarasına iştirâk ettim

İşkodranın sukutundan sonra Avlonyaya yollandım. Oradan tekrar vapurla İstanbula geldim.

Umumî harp başladığı zaman Cinevrede idim Talebeler ile beraber tekrar bir toplantı yaptık. Ben, verilen karar mucibince Mısıra gittim. Bu sefer de İtalyanlar ile mücadele yapan kuvvetlere iltihak ettim. 1917 de Tunus hududuna vardım. O zamanki İtalya hükûmeti, hakkımda, ikinci defa olarak yine gıyaben idam kararı verdi. Amma, ben Tunuş hududunu geçmiştim. Oradan bir Alman tahtelbahiri ile tekrar İstanbula geldim.

Asyanın incisi olan bu güzel şehirde bir kaç ay kaldım. Harbiye nezareti, bana, fahrî yüzbaşılık rütbesi tevcih etti. Hattâ, harp silâhları mubayaası için Almanyaya hareket eden heyetle beraber Berline gittim ve harbe de bilfiil girdim ki o zaman göğsüme taktığım Harp ve liyakat madalyalarını halâ iftiharla saklarım.

Bilâhara, Abdürrahman Nafiz paşa, Prens Ömer Fuad ile beraber tekrar Trablusa döndüm. Amma, bu seyahatı, tatlı bir deniz yalculuğu geçirerek yaptığımızı zannetmeyin... Bizi götüren gemi, yine bir tahtelbahirdi!

Vakta ki umumî harp bitti, biz de o sırada Trablusun istiklâlini ilân ettik. Bir cumkuriyet kurduk.

Manzum Hikâye:

MEHMET ONBAŞI

Yazan: Neclâ Maraş

Son top sesi kesildi, son gülle yere düştü,
Son asker, son silâhla, son gayretle döğüştü.
Bastığımız yer kandı, arkamız şan, ön zafer,
Bir avuç insan kaldık, bir çavuşla yedi er.
Sabah yeni ışıyor gün yeni doğuyordu,
Meydanda yaralılar, şehidler uyuyordu.
Bu kanlı topraklarda yalnız yatarlar cansız,
Derin bir sükûn ile dalmışlar, heycansız.
Bir el üzerlerinden kederi siliyordu,
Yumuk gözlerinde gülüş seziliyordu.
Aydınlık uzatırken kollarını ovaya,
Aradım gök yüzünü baktım kaybolan aya
Bir ömür ondan kısa, bir kalp ondan muvakkat
Hayat daha geçici sürükleniyor, fakat,
Gözlerim takılınca yerdeki şehitlere;
Varlığımdan utandım, başım değdi yerlere.
Onlarda bir tepenin yükselen başı vardı,
Onlarda bir kartalın mağrur duruşu vardı.
Alınları çizili bin bir zafer destanı,
Göğüsleri kabartmış en temiz heycanı;
Orada bir yıldızın akıp gidişi vardı
Orada bir güneşin gurup edişi vardı.
İsimsiz bir zafere sönerken nefesleri,
İlk ışıkla başladı yine silâh sesleri.
Daldığımız rüyadan silkinerek uyandık
Acı bir bekleşme ile geçen günleri andık.
Harp devam ediyorken hızıyla bir tarafta,
Biz aç, susuz yaşadık burada tam bir hafta;
Elleri tutmaz oldu, herkesin düştü başı,
O sabah sürünerek geldi Mehmed onbaşı.
Fersiz bakışlarında derin bir acı sezdim,
Açlıktan, susuzluktan bitab düşüncesizdim
Elleri titriyor, sönükleşiyor sesi
Kısık bir hırıltıyla çıkıyordu nefesi
Son gayreti alarak son hızıyla eline
Baktı karşıda duran düşman siperlerine.
En mukaddes bir hissin altında kalktı başı
Ufak bir tabancayla, bir bombaydı yoldaşı
Kararak gözlerinde gizli bir alev yandı
Sanki yükselen ruhu bir kâbustan uyandı,
Sonra başı dikleşti, sertleşti sönük sesi,
İçini çekti sustu, artık bitti nefesi
Dedi:
— Sağca kalın siz, düştü yolumuz ayrı,
Mahşerde buluşuruz şerefimizle gayrı..
Gidiyorum son ümid, son düşünceyle dedi
Gidiyorum, bırakıp köyde nazlı Zeynebi
Ateşli bakışları üzerimde toplandı,
Belindeki silâhı titrek eline aldı
Dedi:
— Gayri dönmezsem vatanımın uğruna,
Zeynebi kaçırırlar, onu yalnızca koma
Söyle, lâyık olduğu bir yiğide versinler!
Yalnız, cünbüş yapmadan sessizce eversinler
İçini rahat rahat bir iki kere çekti
Bu kahraman Mehmetcik ölüme gidecekti.
Halsizlikten titreyen bacakları sallandı
Vücudu sürünerek topraklara tırmandı.
Tanyeri açılıyor, gün yeni doğuyordu.
Karşıdaki siperler yeni ağarıyordu
Önce yerde azaldı Mehmedin ayek sesi
Yavaş yavaş kayboldu tarladan da gölgesi.
Dakikalar eklendi, uzun saatlar oldu,
Saatler, bekleşmeyle son, ümitlerle doldu
Gözlerim bir gayretle karşıya dikilince
Kara bir sütun gördüm, dağılan ince ince.
Bu, havaya yükselen bir zaferin başıydı
Bu düşmanın kellesi, toprağıydı taşıydı.
Yerleri sarsıyordu patlayan bomba sesi
Şafakla atılmıştı, düşmanın cephanesi..
Bir meydan savaşını kazandık kana kana,
Bu, Mehmedin en büyük hediyesi vatana
Yüksek başı karıştı, bir taşa bir toprağa
Şanlı ismini verdik, aldığı yüce dağa,
Özleyerek ayrıldık onun gibi uykuya
Dedik, yiğit Mehmetçik kal şerefinle uyu...

***

Sabahleyin geçiyoruz bir derenin yanından,
Aylar var ki çıkmıyor silâhımız kınından;
Yeniden bulduk rahat kalmadı döğüş, savaş
Yanımdaki seslendi:
— Haydi, geldik arkadaş.
Güneş, köy evlerinin damında çözülüyor,
Sonra ırmağa düşüp sularda süzülüyor.
Kıvrılıyor önümde kimsesiz dağ yolları,
Karşıma diziliyor o yolların dağları.
Gidiyorum, içimde bir acı duya duya
Mehmedin sözlerini, Zeynebe duyurmıya.
Bir dönemeci döndük, bir yokuşu tırmandık,
Bekleşmelerle geçen harp günlerini andık.
Atları bir çinarın bağlayıp gövdesine
Kulak verdik uzaktan vuran davul sesine..
Koşarak yanımıza geldi iki köy kızı
Başları peştemallı, yanakları kırmızı.
Açık renk gözlerinde yanan bir alev vardı,
Derin bakışlariyle gözlerimiz karardı.
Biri işaret etti:
— Önümüze düşünüz
Arkadaşım:
— Yok dedi. Hoş olsun cünbüşünüz,
Biz eğlenceye değil, bir vazifeyle geldik
İşimiz bitse idi, köyünüzü gezerdik.
Birini arıyoruz, nişanlısı şehitti
Yalnız ölmeden evvel bize vasiydt etti,
Dedi:
— "Zeynebi görün, öldüğümü söyleyin
Mehmedi unutmasın, son dileği bu deyin.
Genç kızlar gülüştüler:
— Hangi Mehmet dediler?
Korkarım yanıldınız, bu köyde değildiler.
Bir Zeynep tanıyoruz, bugün oluyor gelin.
Çaktan yavuklusuydu o da kolsuz Mehmedin,
Hele yaklaşın köye, belki bilen bulunur
Olmazsa bir gececik misafirimiz olur,
Sonra binip atlara şehire dönersiniz,
Bir gün de Gazi köyde konakladık dersinir...
Ağır ağır ayrıldık, genç kızların yanından
Bir tarlanın üstünden, bir derenin sağından
Yaklaştıkça evlere görültüler çoğaldı
Kalabalık bir grup bizi içine aldı.
Sorduk, şehit Mehmedin yavuklusu Zeynebi,
Anlattık yükseklere eren yüksek Mehmedi..
Bir ihtiyar gözleri parlayarak doğruldu,
İri adım yürüdü, tam önümüzde durdu.
Dedi:
— Onu anarken önünüzde buldunuz,
Zeynebi aramağa boşuna yoruldunuz.
Bugün rastladığınız cünbüş kolsuz Mehmedin.
Onu öldü demeyin, Tanrıya şükredin,
Yavurmu bağışladı, vatanımı kurtardı.
Yalnız yiğit Mehmedim tek koluyla kaldı.
Elini uzatarak bir yer işaret etti,
Döndüm, yanılmıyordu, bize gelen Mehmetti.
Tepelerden sıyrılan güneş parlatıyordu.
Çavuş yine sert ve dik adımlar atıyordu.
Yine yüzü göklerde, yine yüksekte başı,
Gülerek yaklaşıyor bize Mehmed onbaşı.
Sol cebi caketinin kolunu taşıyordu.
Yüzü neş'e içinde, bize yaklaşıyordu.
Şakağına götürdü sağlgm kalan elini,
Dimdik bir selâm verdi çarparak dizlerini.
Gözleri parlıyordu, kalmamış hiç bir yası,
Sağ göğsünde sarkıyor "İstiklâl madalyası„
Islanan bakışlarım üzerinde toplandı,
Düşüncem dağ başında geçen günlere daldı.
"Nasıl Muzaffer olmaz böyle bir vatan dedim.
Eserile öğünsün, dedim yaratan dedim.
Bize bir Mehmed değil, binlerce Mehmed verdi
Her yiğit bir Mehmetti, yiğit Mehmed bir erdi
Şeref yoldaşımızdı, zafere koşuyorduk
Hangi çağda yorulduk, hangi savaşta durduk.
Her gün daha yükseğe her an daha ileri,
Adımızla korkuttuk almadığımız yeri.
Kalpte Türk hızı vardı, damarda Türklükkanı,
Ülkü arkadaş oldu, kurtarırken vatanı„
Göğsümde dövünürken bir gururun teli,
Dudağıma götürdüm sarkan mukaddes eli,
Önümde binbir hayal, gölge dolaşıyordu
Vatan da yaşıyordu, Mehmet te yaşıyordu
Sevinç gözyaşlarımı heycana ekledim,
Kahramanlar milleti, yaşa, çok yaşa dedim!.. „

Bu cumhuriyet ancak beş sene devam edebildi. 1923 te mağlûp olduk. Ben de Mısıra döndüm.

O zaman, Mısırda meşrutiyet teessüs etmişti. Sait Zağlul paşanın Veft partisi ekseriyet kazanıyordu. Kahireye gittim, Veft partisine girdim. İntihabatta Cizze meb'usu oldum.

1936 ya kadar dahilî işlerle uğraştım. Bilâhara Tahran sefiri oldum.

Bir buçuk seneden beri de, Mısırın Bağdat, Cidde, Kâbil sefirliği vazifesini yapıyorum.

Ekselâns Abdürrahman Azzambeye:

— Maşallah, dedim, açıkçası Mısır hükûmetinin Asya sefirliğini yapıyorsunuz!

Nâzik muhatabım güldü, sonra:

— Biliyor musunuz, dedi, Asyalıların, yani Şark milletlerinin istikbali çok parlaktır. Şark, henüz fecirde değildir; fakat gecenin de yarısını geçmiştir. Yakında gelmek saadetine tekrar kavuşacağım Türkiye ise, Şark milletlerine bir meşale vazifesini görmektedir. Türkiye, şarkın, garpta parlıyan sabah güneşidir.

Arap mütefekkirinden İbni Haledunun bir sözü vardır. Der ki: " Bir millet, kuvveti ile tealinin en yüksek noktalarına varabilir. Fakat moral bakımdan, en kuvvetli olan millet hangisi ise, o, terakkinin müntehasına ulaşmış demektir. „

İşte, Türkiye, gerek moral, gerek kuvvet bakımlarından, Asyanın bekçisidir.

Ben de, senelerce Türkiyede bulunmuş, âdeta Türkleşmiş bir Mısır diplomatı olduğum için, bütün Mısırlılar gibi, Türkiyeye ve Türklüğe hizmet edebilmek ile iftihar ederim.

Hakikaten Ekselâns Abdürrahman Azzam bey Türkçeyi, bir İstanbullu gibi gayet fasih bir surette konuşuyordu. Kendisine, dilimizi nerede öğrendiğini sordum:

" — İstanbulda! „

Cevabını verdi ve tane tane şu sözleri söyledi:

— Bosfor, eşsiz güzelliğiyle bende o kadar kuuvetli hatıralar bırakmıştır ki, bunları bütün ömrümce unutamam. Fakat, Ekselâns Şükrü Saracoğlu ile beraber yaptığımız tatlı bir seyahatten sonra gördüğüm Ankaranın üzerimde bıraktığı tesirini de ancak şöyle ifade edebileceğim: Türk inkılâbının, yapıcılığının sembolü olmakla!

Ekselâns Abdürrahman Azzam beye veda ettikten sonra, ben de, onun diplomatça, centilmence olan sözlerinin tedaisinden kurtulamıyor; Mısırın çöllerini, Nilini, Ehramlarını, Ebülhevillerini düşünüyorum.

Doğu Anadolunun Baş Şehri: Diyarbakır

Vilâyeti teşkil eyleyen kazaların hemen hepsinde birçok yeni ve güzel eserler göze çarpmakta ve Diyarbakır şehrinin yanıbaşında modern ve muhteşem bir şehir teessüs eylemektedir.

YAZAN : Ali Enver Toksoy

Diyrbakır'ın gece karşıdan görünüşü gayet hoştur. Bunu, suları portakal renginde, coşkun bir nehire benzetebiliriz. Yanyana gelen binlerce elektrik lâmbası böyle acaip bir manzara husule getirmiş.

Şoför anlatıyor :

— Bir de bundan onbeş yıl evveli düşünüyorum. Pislikten, yılan ve akrepten, zifirî karanlıktan geçilemeyen bir harabezar. Dört duvar içerisine sıkışmış, hertürlü alâkadan mahrum, bakımsız, basit ve iptidai bir orta devir kasabası .. Bu kasabada seyahat için değil otomobil ve araba, katırı zor bulabilirdiniz

Diğer müşterilerle beraber benim de ağzımdan şu kelimeler döküldü :

— Varolsun Cümhuriyet !...

Şoför, bi ği, kestirme bir yola saptı. Fakat ancak üç dakika ilerliyebildik. Önümüze geçitleri kapayan bir sürü inşaat çıkmıştı.

— Garip y, daha onbeş gün evvel bu yoldan geçmiştim. İnşaat filân yoktu.

Ve otomobili ayni şekildeki maniler arasından Elâziğ caddesine çıkarmağa çalışırken ilâve etti :

— Görüyorsunuz ya, Diyarbakır mütemadî bir inşa faaliyeti içinde.

Hakikaten öyleydi Gayet geniş sahanın hangi kısmına baksanız, başınızı ne yöne çevirseniz ya meydana gelmiş muazzam ve muhteşem bir bina, yahut inşaatı ilerleyen veya inşasına başlanan bir eserle karşılaşıyorsunuz. İstasyon cihetinde biribirinden güzel, biribirinden sevimli kırk modern bina, sağda hava istasyonu ve müteaddit binalar, şehre doğru muazzam ve muhteşem bir umumî müfettişlik dairesi, büyük bir garaj, hali inşada Başmüşavir evi, diğer birçok ve muhtelif

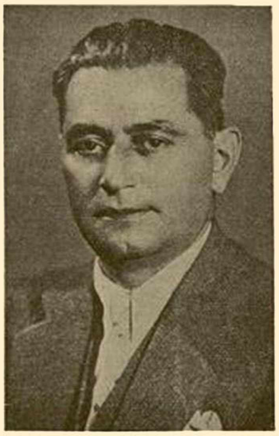

Diyarıbakırın kıymetli valisi Mithat Altıok

binalar, parke döşeli, geniş ve muntazam caddenin iki tarafında modern mimarînin parlak şaheserlerinden sayılabilecek mükemmeliyet ve ihtişamda Umumî müfettiş, Kor komutan ve Vali konakları, Nafia binaları, Halk ve Orduevleri, ipekböcekciliği, Kız ve erkek san'at okulları, Kitapsaray ve Belediye evi, muazzam bir Nümune hastanesi, Askerî hastaneler, yine muazzam bir müskirat fabrikası, İnhisar depoları, Rasat ve Meteoroloji binaları, aygır deposu, yine bir pılân ve intizam dairesinde ve ayni mimarî tarzında kurulmuş hususî mebani, yazımızın başında bahsettiğimiz yeni şehri teşkil eyliyor. Plânı Nafia Fen Hey'eti tarafından yapılan modern şehrin cadde ve sokaklarına, su ve elektrik taksimatına, park ve meydanlarına hususî bir ehemmiyet verilmiş. Saha tamamen istihlâk edilmiş ve umumî yerlerle Devlet binalarına ait kısımlar tefrik olunarak mütebakisinin ucuz fiyatlarla halka satılmasına başlanmıştır.

Dağ kapısına doğru yaklaştıkça güzellik büsbütün artıyor. Yedi kilometrelik kalın bir surun çevrelediği tarihi belde yavaş yavaş, olanca heybetile meydana çıkıyor, orada kaynaşan elektriklerin hasıl eylediği manzara insana, suları portakal renginde coşkun nehrin döküldüğü muazzam bir göl hissini veriyor.

Diyarbakır'da geç vakitlere kadar durmıyan bir gece hayatı var. Saat dokuz. Fakat, her taraf açık, sinemalar, oteller, kahveler, gazinolar, büyük ve çeşitli mağazalar, pasta salonları, irili ufaklı diğer birçok ve muhtelif satış yerleri fasılasız ve tam bir hararetle çalışıyor. Büyük cadde insandan karıncalaşmış halde . . . biraz evvel Ordu ve Halkevleri bahçe-

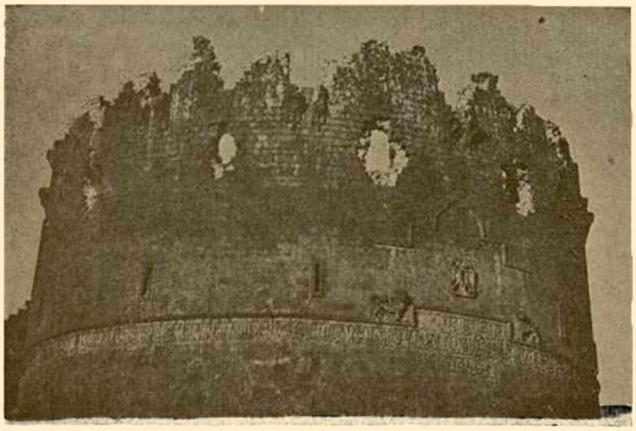

Diyarıbakır: Şehri çevreleyen surlar üzerinde bir burç

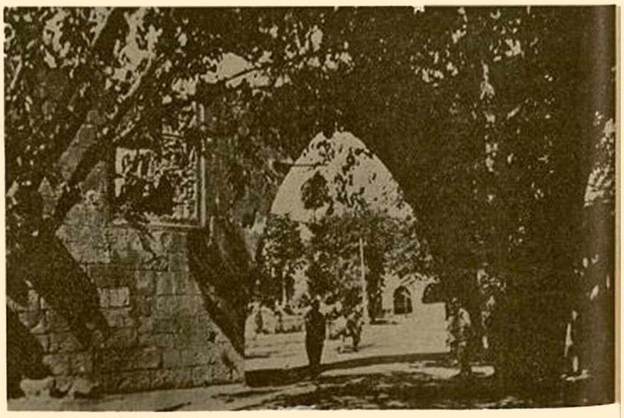

Diyarbakır: Hükûmet dairelerine giden yolda Tale kapısı

lerile umumî parkta gördüğüm kalabalığın azameti bana bu kabil toplantılara en büyük şehirlerimizde bile nadir tesadüf olunacağı ilhamını vermişti. Ayni hareket ve canlılığın iç şehre kadar sirayeti beni hayretten hayrete sevketti. Diyarbakır'da, dünün hasta ve kurunu vüstai kasabasında şarklılıktan tamamen çıkmış, tam ve mübaleğasız bir ifade ile Avrupalılaşmış bir manzara var.

***

Uras palas, eşine büyük garp şehirlerimizde ancak rastlanır mükemmeliyet ve konforda bir otel. Hertürlü istirahat vasıtaları mevcut. Uzun ve çetin yolculuğun tevlit eylediği yorgunluğu tamamile giderdim.

Şehri geziyorum. Hep tarih, her köşede bir tarih eseri. Şehri milâddan altı bin yıl önce kuran Sümer Türklerinin Şemsi denen güneşe tapma yerleri bile mevcut. Mardin kapı cihetini ebedî Şefin aziz hatıralarını taşıyan Saman köşkü süslüyor. Eski şehirde de resmî ve hususî yeni binalar göze çarpıyor. Kaldırım ve yol inşaatına ehemmiyet verildiği, kasap ve sebzecilerin, hertürlü satıcıların sıkı bir kontrola tâbi tutuldukları besbelli. Mezbaha, un ve buz fabrikaları faaliyette. Belediye su ve elektrik şebekeleri için yarım milyon harcamış. Fakat her iki tesisat şehrin iki mühim ve hayatî ihtiyacını en mükemmel şekilde gidermiş.

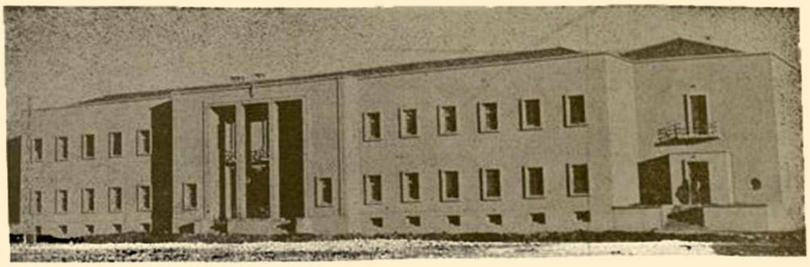

Diyarbakır: Birinci umumî müfettişlik binası

Ümran faaliyeti vilâyet merkezine inhisar etmiş değildir. Büyük ve küçük her kaza ve nahiye merkezinde; hükûmet konakları, idare âmirleri için ikametgâhlar, Halkevi ve belediye binaları, okuma odaları, mektep ve dispanserler, anıtlar, jandarma Nümune karakolları, çeşmeler, göçmen mahalle ve köyleri, nümune çiftlikleri, telefon şebekesi, ziraî ve baytarî müessesat, şose, köprü ve menfezler tesis ve inşa olunmuş, köy işleri büyük bir önemle ele alınarak köylerin ve köylülerin kalkınmasını temin yolunda güzel netice ve eserler elde edilmiş, fennî ziraat âletleri ve damızlar dağıtılmıştır.

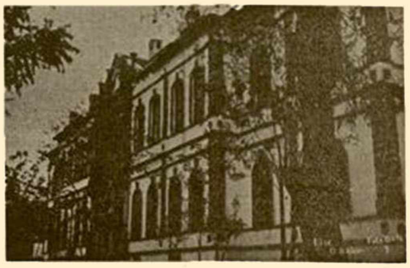

Diyarbakır lisesi

Diyarbakır: Halkevi binası

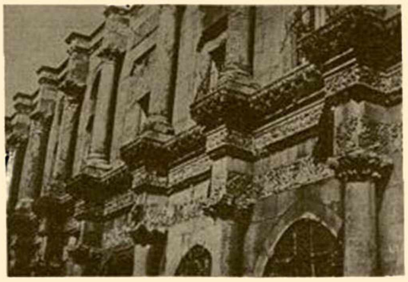

Diyarbakırın tarih ve sanat eserlerinden: Ulucami sütunları

Maarif ve Sıhhat işleri muntazam ve plânlı bir inkişaf ve terakki takip eylemektedir. Vilâyetin vardığı bu üstün muvaffakiyetin son üç senelik kısmı, değerli idareci doktor Mithat Altıokka aittir. Vilâyet halkının hakikî takdir ve saygılarını üzerinde toplayan ve dahiliye mekanizmamızın mümtaz güzide bir rüknü olan sayın Vali, hertürlü tebrik ve takdirin fevkinde olan çalışmalarına büyük bir intazim ve enerji ile devam etmektedir.

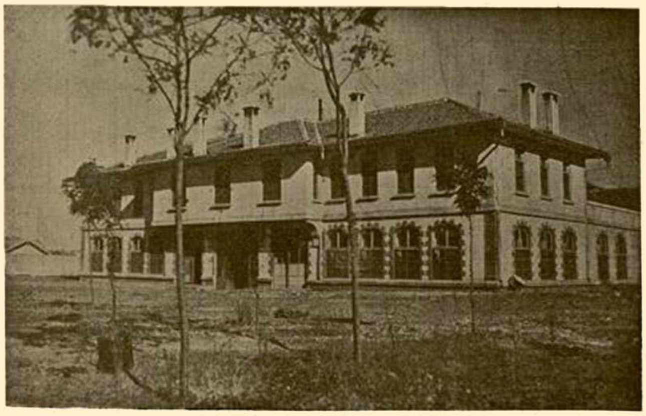

Diyarbakır: İnhisarlar fabrikası muamelât binası

ŞİŞLİ TERAKKİ LİSESİ

İlk - Okul ve Lise

LEYLİ ve NEHARÎ Kısımlarına talebe kaydına başlamıştır.

Kayt ve kabul şartlarını gösteren prospektüsler parasız gösterilir.

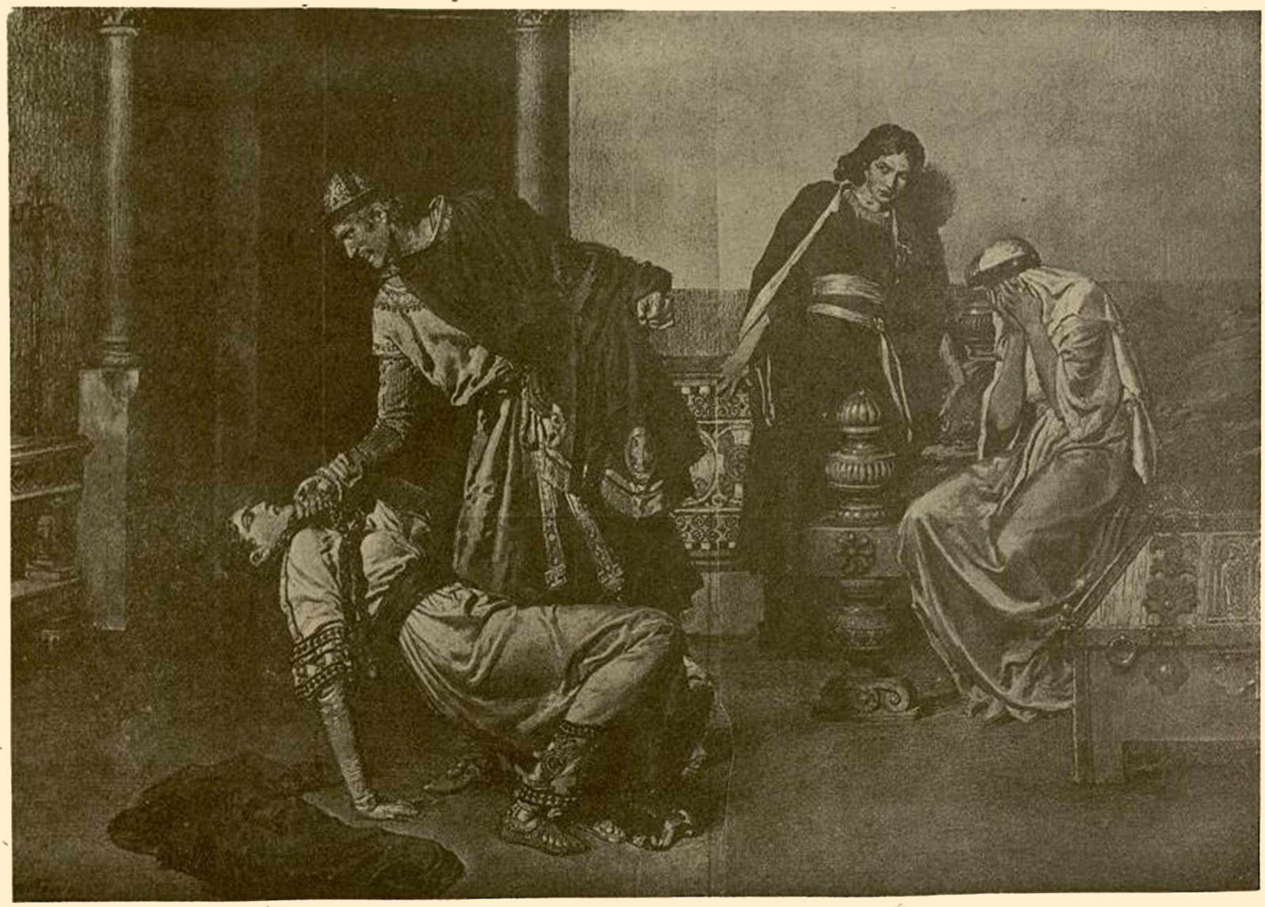

İngiltere Tarihinde İntikamcı Bir Kıral

YAZAN: Yaşar SİHAY

İngiltere tarihinde Fatih Vilyam namiyle anılan Normandi düküne, intikamcı Vilyam denilse idi, daha münasip olurdu. İngiltere tarihi, bütün gayeleri şöhret ve zafer olan krallarla doludur. Dük Vilyam ise, iki başlıca muzafferiyetini intikam arzusile elde etmiştir. Birinde güzel Matilda'nın aşkını ve diğerinde de İngiltere tahtını kazanmıştır.

On dördüncü asrın ortalarına doğru, biribirinden yüz yirmi mil uzak olan Lille ve Rouen şehirleri, Flandre ve Normandi gibi, iki memleketin merkezleri idiler. Her iki memleketin de iftihar ettikleri birer şahsiyeti vardı. Bunlardan biri narin Balduin diye tanınan asılzadenin kızı Matilda, diğeri de IIIüncü Robert'in oğlu ve Normandi'ya Dükü Vilyam. Bunlar biribirlerini hiç tanımıyorlardı. Fakat, izdivaç haberlerini her iki memleket iyi karşılamıştı. Yalnız, Matilda itiraz etmişti. Çünkü, Bsitrik isminde bir genç Saxon'u seviyordu. İşte, genç kız çılgın bir aşk devresi yaşarken, Normandi Dükü Vilyam, kendisini istemişti. Genç kız mevkiine yakışmıyacak bir şekilde red cevabı vermişti. Kullandığı kelimeler çok zalimdi. Zira, Vilyam'ın annesi, üçüncü Robert ile resmen evlenmemişti. Üçüncü Robert, Arlette'in güzelliğine dayanamamış ve bunun neticesi olarak Vilyam dünyaya gelmişti. Bilâhare, babası tarafından alınarak iyi bir şekilde yetiştirilmişti.

Matilda'nın Vilyam'a verdiği red cevabı Rouen de nisbeten hafifletilerek yollanmıştı. Fakat Vilyam, izdivacını talep ettiği kızın kullandığı ağır lisanı duymuştu. Çok hassastı. Bu hakarete tahammül edemiyecekti. Fakat, ne yapabilirdi?. Karşısındaki, netice itibarile bir kadındı.

Birgün Lille haricindeki hanlardan birine beş kişilik bir yabancı kafilesi gelmişti. Aralarında bir de şefleri vardı. Bunlar, genç kızın oturduğu sarayın etrafını iyice gözden geçirdiler. Bekçilerden de istedikleri malûmatı aldılar. Kapıdaki bekçilere birkaç şey söylediler. Daha bekçiler, şaşkınlıktan kendilerini toplamadan Vilyam, sarayın koridorlarında idi. Hiç tereddüt etmeden genç kızın odası önüne geldi. Ve kapıyı açtı. Karşısında yabancı bir kimseyi gören kız, derhal ayağa fırlayarak:

— Kimsiniz? Ve ne istiyorsunuz? diye sordu.. Vilyam dişlerini gıcırdatarak:

— Ben Normandi Dükü Vilyamım! dedi. Ve kıza yaklaşarak iki tarafından sarkan saç örgülerinden yakaladı. Çenesinin altına doğru çekerek:

— Kadın olduğun için beni tahkir edebileceğini mi zannettin? Fransa ile olan dostluğunuzun sizi himaye edeceğini sanarak mı beni bir yılan gibi sokmağa kalkıştın? diyerek kızı sarsmağa başladı.

Matil'da, Vilyamın yaptığı bu işkenceye rağmen, ağlamıyordu. Yanındaki dam dönörler ise, şaşırmış kalmışlardı. Vilyam kızı yere doğru eğdi. Ve:

— Diz çök. Af dile, dedi.

Matilda diz çökmemek için yerde sürüniyordu. Vilyam'ın bütün şiddetine rağmen gık bile demedi. Nihayet Vilyam kızı yere fırlatarak saraydan çıktı.

Bu vak'adan, Dam dönörlerden başka kimsenin haberi yoktu. Merdivenlerden inerek atına bindi. Ve bir an da gözden yok oldu. Vilyam yolda intikam aldığına seviniyor fakat, bir taraftan da kıza diz çökdürtemediğine canı sıkılıyordu. Kendi kendine:

— Ne mükemmel bir kadınmış! Eğer, erkek olsaymış bütün kuvvetile mücadele edecekmiş. Netekim, kadın olduğu halde diz çökmedi, diye mırıldanıyordu. Vilyam bu teşebbüsüne girişirken, korkudan ağlayacak bir kızla karşılaşacağını sanmıştı. Halbuki, kendini müdafaa eden kuvvetli bir kimse ile karşılaşmıştı.

Bu hâdise bütün saraya yayılmış ve Vilyam'ın yakalanması için, her tarafa süvariler saldırılmıştı. Fakat, süvariler boş dönünce, kızın babası Balduin sonderece asabileşmişti.

Matilda, herşeye rağmen sükûneti muhafaza ediyor ve babasının intikam hazırlıklarına lâkayd kalıyordu. Bu yüzden Normandi hudutlarına asker sevkedilmiş ve harp başlamıştı. Harp neticesiz devam ediyordu. Her iki tarafta müthiş zararlara uğrıyordu. Bu işe bir nihayet vermek için, her iki tarafın murahhasları bir mütareke akdine karar vermiş ve toplanmışlardı. Uzlaşmayı müteakip Normandi Dükünün murahhası ayağa kalkarak Vilyam'ın iki memlek arasındaki dostluğu ilerletmek için, Matilda ile evlenmek istediğini söylemişti. Herkes hayret içinde kalmıştı. Çünkü, her iki taraf murahhasları, bu iki gencin arasında geçmiş olan vak'aya vakıftılar. Bu teklifin biraz evvel imzalanmış olan mütarekeyi yeniden bozacağından korkmuşlardı.

Baldnin, bu haberi kızına söylerken, hiddetinden bağrıyor, ortalığı yıkıyordu. Fakat, Matilda hiç kızgınlık göstermedi. Yalnız:

— Normandi Dükü Vilyama söyleyiniz Karısı olmağa razıyım, dedi

Balduin hayret etti. Kızı, hiçbir şey söylemeden odayı terketti. Bu sarayı yeni evliler için hazırlanmıştı. Babası halâ inanamıyordu. Nikâhları 1476 senesinde Bayeux kilisesinde icra edildi. Balduin nihayet kızına niçin bu izdivacı kabul ettiğini sordu. Kızı:

— Çünkü, Dükü o vakitler, bugünkü kadar iyi tanıyamıyordum. Beni babamın sarayına gelip dövmeye cesaret etmesi, bana, kendisinin ne kadar cesur bir kimse olduğunu isbat etti, dedi.

Evlenme işleri sona erince, Vilyam bütün enerjisini memleket işlerine sarfetmeğe başladı. 1551 de hemşire zadesi olan Edvar'dı ziyaretle ondan İngiltere tahtına tevarüs etmek için şifahî bir söz aldı. Böylece seneler geçti. O sıralarda, Edvard'ın kainbiraderi Haroldun tahta geçmek arzusunda olduğunu işitti Bu işi tam 1565 de keşfetti. Harold bir balıkçı gemisile Normadiya'ya hareket etmişti. Fakat, dalgalar kendisini Pouthien arazisine sürüklemiş ve orada yakalanarak hapsedilmişti. Vilyam tavassut ederek onu serbest bıraktırdı. Harold, Matilda ile Vilyam tarafından iyi karşılanmıştı Hattâ, yedi yaşındaki kızlarını bile kendisine vadetmişlerdi. Vilyam aynı zamanda İngiltere tahtına tevarüs edeceğini söyliyerek kendisine yardım etmesini de söylemişti.

Harold ile, yapmak niyetinde olmadığı birşeyi vadetmekten bir zarar gelemiyeceğini düşünerek bol bol vaitlerde bulunmuştu. İngiltereye dönünçe, Kral Edvard'ı çok zayif ve hasta bulmuştu. Aradan bir sene geçtikten sonra, Vilyam, Edvard'ın öldüğünü duymuştu. Orada olanlar bu havadisi işittikçe, Vilyamın adeta çıldırdığını sanmışlardı. Harold'a haber yollayarak vaadini hatırlatmıştı.

Tarihçiler, bütün muhalefetlerine rağmen, Vilyamın İngiltereye giderek tahtı Harold'dan zorla almaktan vazgeçirmemişlerdi. O çağlarda İngilterede batıl itikatlara itimat fazlaydı. Bunlardanbiri de o sıralarda görünen kuyruklu yıldız olmuştu. O zamana göre, bu hükümdarın değişmesine ve müthiş kargaşalıkların zuhuruna delâlet ediyordu. Bu kuyruklu yıldızlar ve daha birçok tarihî hâdiseler Matil'da tarafından müşhir Bayeux gergefinde işlenmek suretile gösterilmiştir.

Edvard'ın ölümünden sonra, yedi ay Vilyamın mücadelesiyle geçti. 300 gemi ve 60,000 kişilik bir ordu topladı. Ve bunların idaresini en muktedir kumandanların ellerine bıraktı. Herşey hazır olunca, Matild'a ve bütün aile efradiyle ayrılığı pek acıklı oldu. Müthiş rüzgârlar esmeğe başlamıştı. Herkes bunun fenalığa alâmet olduğunu kabul ediyordu.

Sahilde yeni ve güzel bir gemi görünüyordu. Geminin baş tarafında Vilyamın oğlunun bir heykeli vardı Bir elinde davul, diğerinde ok tutuyordu. Bu gemi, Vilyamın haberi olmadan Matılda tarafından yaptırılmıştı. İsmini de Mora koymuştu. En başta Vilyamın Mora'da olduğu halde donanma sahilden ayrıldı.

Harold fena bir siyasetçi olmasına rağmen, iyi bir muharipti. Lâkin gözüne isabet eden bir ok ile harp meydanında öldü. Fakat, Normandiyalılara bir gün içinde on beş bin kişi zayiat verdirtti.

Hortinz muharebesinin büyük zararları, İngilizlerin fazla muharebeye tahammül etmesine mâni oldu. Londra yolu açıldı. Ve Vilyam oraya gitmekte hiç vakit kaybetmedi.

Taç giyme merasimi (Westms'nter) yapılacaktı. Fakat, Normandiyalılar İngilizce, İngilizler ise, Normanca lisanından anlamıyorlardı. Lâkin, tebessümün kelimelere ihtiyacı olmadığından, tebessüm, günün anlaşma vasıtası oldu.

Çapalıların 30 Haziranı

— Baştarafı 9 uncu sayfada —

1939 Mezunları:

Mektebi bitirdiniz, artık ayrılıyorsunuz, hepinizi tebrik ederim.

Özlediğiniz âleme giriyorsunuz, bu âlemde sizden evvel gelenlerin izlerini bulacaksınız, inkılâpların sadık işçilerini göreceksiniz, tanıyacaksınız, bu nurlu izlerde yürüyünüz, bu izi, bu gümüş parıltılı izi, öncekiler, Atatürk inkılâplarının aydınlığını en uzak, en hücra yerlere götürmek için çizdiler, bu aydınlığı gönüllerinin taşkın alevile oya gibi süslediler, işlediler, bu aydınlığı sizler ve sizden sonra gelenler daha çoğaltacak, daha daha uzaklara götürecek...

Elinizde güneşten bir parça gibi göz kamaştırıcı ışıklar saçan bir meşale var, bir ışık yarışına giriyorsunuz, bu yarışta kazanmak büyük ülkülü, faziletli gençlerin hakkıdır, vatanın herhangi bir yerinde olursa olsun, vazife aşkı ve heyecaniyle hiç dinlenmiyen, tükenmek bilmiyen bir nikbinlikle sendelemeden, sarsılmadan çalışınız, vatan hudutları içinde her yerin ışıklı bakışlı Türk yavruları hep birdir, sizden evvelkilerin bıraktıkları noktadan başlamak, aydınlığı çoğaltmak, ve en kuytu köyleri, köşeleri aydınlatmak vazifenizdir, bu vazifeyi seve seve yapmak, yarının daha güzel, daha yüksek Türkiyesini vücuda getirecekti.

Mesut çocuklar, hür ve sağlam Türkiyenin evlâdısınız, ufukların dışından bu memlekete gelen seslerde sadece saygı ve hayranlık var, bu güzel yurdun içinde bir gün doğacak olan "rönesans" da sizin de hisseniz olmalı.

Mektepten ayrılıyorsunuz, o mektep ki bugüne kadar 69 yıl fasılasız çalışmış, Türk kadınını alâkadar eden bütün inkılâplarda, ve netice olarak da Türk kadınının yükselmesinde önayak olmuş, eserini her zaman, heryerden görülen bir hale getirmiştir.

Bugün yetmişinci yılın eşiğindeyiz. Geçen altmış dokuz yıldan sonra gelecek yıllarda sayın Millî Şef İsmet İnönü'ün işaretlerinden Maarif Vekili Hasan Âli Yücel'in yüksek kudretlerinden aldığı ilhamla mektep, feyizli ve faziletli yolunda yeni bir hızla yürüyecektir.

Vilyam, şahlanan muhteşem atının üzerinde görününce, halk sevinçle alkışladı. Vilyam tacı başına giydi. Lâkin çok müteessirdi. Çünkü, çok sevdiği Matilda'sı yanında bulunamamıştı.

No. 8

İngiliz şairlerinden biri der ki: "Eğer kralların meclisinde bulunur da halkla arkadaşlığı bozmazsan, hayatın hakikî manasını idrâk etmişsin demektir.„ Sen de İclâl, eğer şahane fakat muvakkat günlerinden döndüğün eski muhitine kolaylıkla intibak edebilirsen ve dudaklarında şikâyete benzer bir ses olmazsa, refah ve huzur içinde yaşamak senindir küçüğüm... Yeter ki bu söylediklerim seni kırmasın. Hattâ elverirse sana küçük bir ders olsun. Çünki iki gündür sende tuhaf bir isteri görüyorum. Ve iki gündür ne büyük bir teessür içinde yaşadığımı bilmezsin...

Karım başını önüne eğmiş, sükût ediyordu. Bu tavsiyemle onun ne derece mütenebbih olduğunu bilmiyorum. Yalnız yüzünün çizgilerinde bir nedamet hissi okudum. Ve bir zaman onun mahzunlaştığını görünce, söylediklerime pişman oldum...

Keşke onun neşesi benim ıstırabım olsaydı da, kendine bir saadet bildiği tebessümleri yüzünde donup kalmasaydı...

***

Bu sabah yine Fikret geldi... Daha kapıdan içeri girerken:

— Bugün bir yere gitmiyor musunuz, diye sordu.

Sihirbaz marifetleri gibi insanın gözünden kayıp gidengünler beni okadar şaşırtmış ki, bu günün cuma olduğunu bile unutmuşum... Fikrim akşama kadar evde oturmaktı... Fakat İclâli düşündüm ve:

— Akşam üstü iskele gazinosuna gideceğiz, dedim.

— Ya, akşamları orası çok güzel oluyormuş.. Ben de oraya gitmek istiyordum... Saz var mı bari?..

— Hayır, yalnız Radyo var

— Eh, o da fena değil.

Artık bu adama fazla kızmağa başladım. Başımı ne tarafa çevirsem karşıma çıkıyor... Bu husustaki lâübaliliği hiç hoşuma gitmiyor.. Tabiatın bir kanunu vardır. İnsan kendine yaklaşan varlıklardan daima kaçmak, uzaklaşmak ister... İşte meselâ; onun bana ısındığı nisbette ben ondan soğuyorum bilâkis. Bununla beraber kendimde bir hak da görmiyor değilim. Çaylarımızı içtik, ona sigara paketini uzatırken:

— Sabri dedi, ben denize gireceğim, haydi kalk, beraber girelim..

—Bu gün üstümde bir tenbellik var Fikret, beni mazur gör.

— Daha iyiya. Su asabı tenbih eder...

— Sen yalnız gir, ben yerimden kımıldayacak gibi değilim. Bu esnade karımın:

— Ben de girmek istiyordum.. demesiyle fikrim altüst oldu. Biraz evvel razı olmadığıma yüz kere pişman oldum.. Fakat ne çare bir kere «hayır!» demiş bulundum. Tekrar kalkıp onlara iltihak etmek ayıp olacaktı. İki dakika sonra karım mayo ile aşağıya indiği zaman onu kendi gözlerimden kıskandım.. Penbe beyaz cildini doya doya seyretmeden merdivenlerden inerek kumluğa koştu. Arkasından inen Fikreti istedim ki tutayım, onun yanına bırakmıyayım... Kendi gözlerimden, kendi kalbimden kıskandığım bu vücudu yarı çıplaklığıyla daha yakından görmesin. Bir manolya çiçeği koklar gibi solmasın diye öpüp okşamaya bile kıyamadığım beyaz teni, onun haris bakışlarında kirlenmesin... Pencere perdesinin arasından baktım. Onlar da denizen girdiler, beraber açılıyorlardı... Epiyce uzaklaştıktan sonra tekrar döndüler, bu sefer, kumluğa müvazi olarak kışlalara doğru yüzmeğe başladılar.. Bana öyle geldi ki sanki içimde meçhul bir kuvvet:

— Buraya gelin, buraya. Gözümün önünde yüzün; diye beni bağırtmak istiyordu. Ve sanki onların peşinden; kaçırılan annesinin arkasından kollarını açarak dolu gözlerle hıçkıra hıçkıra koşan bir yavru gibi kalbimin kocaman bir parçası kopup gitmişti. Bir aralık yukarı koştum. Duvarda asılı duran dürbünü aldım. Balkonda daha onlara ilk bakışımda bütün vücudum elektriklenmiş gibi titrerdi.. Gözlerimi uğuşturdum, tekrar baktım.. İkisi elele tutuşmuşlar, genç ve çılgın hareketlerle kumsala doğru koşuyorlardı. Bana hayatım kadar yakın, beni kendimden bile kıskandığım vücut, onun yanında coşkun bir arzuyle kumlara uzanmış... Allahım, buna inanmak, sana inanamamaktan daha feci.. Nihayet bana bunuda mı gösterecektin, kalbime yaptığın engizisyon yetmedi ki bir de bu işkence ile beni öldürdün.. Haniya Nuhu suya düşüren tufanın, nerede. İsayı arşa çeken yıldırımın ne oldu. Şu anda beni de yedi kat yere gömsen, bir mucizen mi eksilir... Yarabbi, ben neyim, neler düşünüyorum, köleye kızıp efendisine çatmak cinsinden... Ah Fikret, beni ne hallere soktun, sana bütün hayatımca düşman olacağım, bunu unutma.

. . . .

Ah, anlıyorum, kafamın içindeki vehim ırmağı boşuna akmıyormuş. Birçok romanlarda okuduğum ve insanları

en çok bedbaht eden akibet nihayet başıma geldi. Hem öyle ki, affedilecek tamir kaldıracak şey değil... Vücudumun en can alıcı bir noktasında açılan ve her gün bir parça daha büyüyen, bir parça daha kanayan yaraya bu sabah bir avuç tuz serpen vicdansız adamla yanyana, karşı karşıya idik.

Saatlerce onlara, cebrinefsle, asabımı bir cendere altına alarak tabiî görünmeğe çalıştım... Hırsla, en korkunç düşüncelerle boğazımı yakarak dilimin ucuna kadar gelen isyanları, infialleri dudaklarımda tebessüm haline soktum. Dünyanın en büyük üzüntüsüyle toplanan gözyaşlarımı yüzümde neş'eye boğdum.. Kendi kabımda çıldıracak gibi oluyorum, kıskançlık damarlarımı yakıyor, beynimi tutuşturuyor. Fakat ne olursa olsun, bu iğrenç komedyanın sonunu bekliyeceğim. Onlara karşı yegâne silâhım sabır ve tahammülüm olacak.

— Sabri, sandal tutalım mı?..

Kâbus geçirirken karyolasından düşen bir adam gibi, Fikret'in sesiyle kendime geliyorum... Gazinonun bütün masaları dolmuş. Biraz evvel yaktığım sigaranın ateşi parmaklarıma kadar inmiş.. Bu sefer karımın sesini duydum:

— Ne kadar dalgınsın Sabri, bak Fikret ne söylüyor, diyordu... Mümkün mertebe sâkin olmay çalışarak:

— Nasıl isterseniz, diye cevap verdim.

Birkaç dakika sonra sandala bindik. Banyolara doğru açılırken sıhhiye müdürünün sandaliyle karşılaştık, genç karısı ve çocuklarıyle beraberdi. Yanımızdan geçerken kürekleri bırakarak bana, her zaman olduğu gibi samimî ve şakacı:

— Maşallah doktor, rüzgâr gibisiniz.. Eğer çocuklar olmasaydı, sandalı çevirir, sizinle yarış ederdik, diyince ben de gülerek, fakat çok manidar, çokakindar:

— Hep yarışçılar dedim benim karşıma çıkıyor. Daima mağlûp olduğum için midir.. bilmiyorum... Lâkin ben de herhalde bir gün galip geleceğim...

Müdür zavallı ne, demek istediğimi anlamadığı için bu kısa mükâlemeyi bir başka mecraya döktü...

— Ben bu sandala bineceğinizi bilmiş olsaydım, hep beraber Barbasa gitmeyi teklif ederdim size...

Bu menhus kelime tekrar kulaklarımda çınladı. Sandallarımız biribirinden uzaklaçırken; suların mavi şeffaflığında o, yeşil bir cennet manzarasiyle yadımda cehennemleşen meş'um beldenin içinde geçen melânetleri görür gibi oldum. Ve meçhul bir yerimde zaman zaman deşilen yara bir müddet sızladı, durdu. Fikret halâ bizden uzaklaşan sandalın arkasından bakıyordu... Müdürün karısıyle biraz önce gözleriyle selâmlaşmaları nazarımdan kaçmadı. Zavallı müdür bütün Tekirdağında ağızdan ağıza dolaşan dedikodudan bihaber ve halâ karısından vefa ve sadakat umuyor. Bu kadar açıkça aldatıldığının farkında bile değil... Fakat ne olursa olsun, o yine mes'uttur, hiç olmazsa benim gibi hissedip günden güne kahrolmuyor... Ahuvhla kendini her gün biraz daha yemiyor. Akşam olmuş, hava epiyce kararmıştı. Biz karımla eve dönüyorduk. Müdürün yalısının önünden geçerken:

— Sabri bey, diye bir ses duydum. Başımı kaldırdım. Müdür pencereden:

— Yarın sabah gitmeden evvel büroya uğrayınız da tahsisat cedvelinin bir kopyasını alayım. Sonra bir de vekâlet ilmühaberi yapılacak.

Öyleya varın yine Malkaraya gidecektim. Ben bunu unutmuştum bile... Bu üç günlük seyahat beni ruhan ve bedenen kimbilir ne kadar yorgun düşürecek... İçimde anlaşılmaz bir hissi kablelvuku var. Öyle hissediyorum ki talihin beynime birer yıldırım gibi indirdiği yumruklar bitmedi. Ve kimbilir beni daha kaç defa yere vuracak. Sabrın sonu selâmettir derler, dur bakalım bunca keder, bunca ıstırap nasıl bir neticeye varacak...

Yemekten sonra kütüphanemden bir kitap aldım. Canımın sıkıntısını biraz olsun unutmak için okumağa başladım. Karım da masa başında birşey işliyordu. Böylece bilmem ne kadar geçti. Bütün dertlerimi unutmuş, kendimi hikâyenin akışına bırakmışken bir aralık karımın sesini duydum. Mırıldanır gibi bana soruyordu:

— Okuduğun ne Sabri?

— Fransızca bir komedi.

— Fakat ağlıyorsun. Gözlerin yaşarmış..

— Öyle komedyalar vardır ki insanı çok defa ağlatır İclâl.

— Adı ne?..

— Sirano Dö Berjerak.

— Bana da anlatsana.

— Uzun sürer.

— Canım kısa olsun, ben de anlıyayım.

Karım elindeki işini bırakmış, beni dinliyordu. Ona ne okudumsa anlattım. Sonunu - Sirano arkadaşının mektubunu sevgilisine okurken dizlerindeki kâğıdı rüzgâr alıp götürdü. Fakat Sirano dalmış, mektubu okumağa devam ediyordu. Onun, mektubu pürahenk bir feryat halinde okuyuşunu gören sevgilisi:

"Anladım, anladım Sirano, beni seven o değildi, sendin. Fakat ne yazık ki iş işten geçti. Ve artık biz biribirimizin olamıyacağız... diye bitirirken karımın gözleri bulutlanır gibi oldu... Ve ben o yeşilliğin gölgelenen enginliğinde dolaşarak:

— Kalp dedim, ne anlaşılmaz bir muamma İclâl. Zavallı Sirano sevmesini bildiği halde sevilmedi. Zaten onu bedbaht eden akibet bütün sevenlerin başında değil mi?..

— Pek tabiî

— Garip şey..

— Öyleya, sevimsiz kimseler nasıl sevilir...

Karımın böyle Rabotolar gibi hissiz görünmesi beni çıldırtırcasına sinirlendirdi... Bununla neler telkin etmek istediğimin farkına varmayışı, mutlaka anlamış görünmekten kaçması idi.

— Kalp güzelliği, yüz güzelliğiyle ölçülemez İclâl, biraz manevî ol... Sana; çok ince bir tahlil üzerinde bulunduğunu hatırlatırım..

— Bu kadar sinirlenecek ne var canım.. Adeta kavga eder gibi konuşuyorsun. Sonra ben sana kendi fikrimi söyliyorum, sen istersen kabul etmiyebilirsin...

— Değiştin İclâl, sen çok değiştin Hem de eski ruhunu inkâr edecek kadar... Evvelden her hususta imtizaç eden fikirlerimiz, şimdi artık tezat teşkil ediyor. Bunda büyük bir sebep olsagerek.

— Senin bu sebeplerin beni kızdırmaya başladı ama.

— Tabiî işine gelmediği için.

— Yine benden şüphe, öyle mi?...

— Bunu görmemek için kör olmak lâzım.

— Sen çıldırmışsın Sabri. Ne söylediğini bilmiyorsun.

— Eğer hakikaten çıldırmışsam, kabahat bende değil. ve yine öyle olduğu halde ne söylediğimin farkındayım.

— Yeter artık beni zehirlediğin.

— Ne!.. Seni ben mi zehirliyorum?..

— Zannedersem senden başka kimse yok evde. Üç senedir bu gurbet köşesinde ikimiziz.

— Sonradan meydana çıkana ne dersin.

— Fikretten bahsediyorsan aldanıyorsun. Bundan evvel de söylemiştim. Fakat mademki israr ediyorsun, istediğini düşünmekte serbestsin.

— Karım olduğunu unutma İclâl. Ne olursan ol, senin üstünde bir hakkım vardır ve ben bunu istediğim gibi kullanırım.

— Ben insanım, kullanamazsın.

— Hayvansın demiyorum, fakat kullanırım...

— Eğer elinde ise bir dakika durma..

— Arkası var —

SERAP

Yazan: Meliha MADENCİOĞLU

Başı ellerinin arasında, saçları bir yığın bulut gibi yumuşak ve dalgalı, siyah gözlerinde acı yaşların parlaklığile genç ve güzel kız sanki korkuyormuş gibi söyleniyor:

— Yapamıyacağım ablacığım. Bu yaşayış beni yoruyor. Ben yaşayamam, her gece başka başka kollar arasında yaşayamam. .

Karşısında kirli bir yatağın üzerinde uzanmış 37 yaşlarında, dudaklarının boyası kirli bir şekilde etrafa yayılmış, gözlerinin sürmesi taşmış bir sokak kadını sabit bakışlarla, ağlayan ve daha bu hayata alışmayan 20 yaşında genç ve güzel kardeşine bakıyor... Bu bakışlarda kin dolu... Yavaşça kalktı.. Kızın yanıbaşına geldi. Onu omuzlarından sarsarak bağırmaya başladı..

— Bana bak Serap, diyor. Seni annesiz ve babasız 5 yaşındanberidir büyütüyorum. Boyuma kadak geldin. Ve 20 yaşındasın.. İşte bak, karşında yüzünü boyalarla, vücudunu da her gece başka kollar arasında yıpratan, kadınlığın bütün silâhı olan güzelliği artık kalmıyan, günden güne biten ablan bar gecelerine artık seni atacak, şimdi artık sıra senin, biraz da sen kazan, bak iki gecedir bizim bara geliyordun, bütün müşterileri kendine çektin, herkes senin o ışıl ışıl yanan siyah gözlerine, binbir dalgalarla kıvrılan vücuduna koşuyorlar...

Serap, için bütün acılarile hıçkırıyor. Omuzlar, sarsılarak ağlıyor. Düzgün yanaklarından inen yaş damlaları siyah elbisesinin açık yakasından akarak göğsünde birleşiyor, ince parmakları saçlarının arasında.

— Abla... Ablacığım.. Yalvarırım sana, beni bir eve hizmetçi olarak koy, ben o sıcak yuvada bütün kuvvetimle çalışır, seni bakarım.. Yalvarırım abla... beni bu hayata atma, yaşıyamam ben...

Kadının sürmeli gözlerinde âdi bakışlar... dudaklarında iğrenç gülüşlerle Serabın omuzlarını okşıyarak, «alışırsın Serap, hem öyle alışırsın ki o hayattan ayrılamıyacaksın sonra... Genç kız bütün kuvvetile kalktı gözlerinde çok acı çeken insanların ıstırabı, dudaklarında hayatın iğrençliğine, hotkâmlığına karşı gülen zavallı insanların istihzası vardı..

— Abla dedi, yoksa beni büsbütün kaybedersin; sesini mümkün olduğu kadar yükselterek isyan ederek bağırdı..

— Kaçarım abla, senden uzaklaşır, çok uzak yerlerde nasibimi ararım, sonra beni bulamazsın..

Sanki odanın kirli karanlığı bir tokat sesile titredi.

Genç kızın solgun yanaklarında ablasının parmak izleri çizilmişti. Uzun bir dövüşmeden sonra Serap, kendini karanlık gecenin vahşî sessizliği içinde yalnız ve kimsesiz bulumuştu. Yalnız, yapayalnızdı... Zavallıydı.. Bir hayli yürüdü.. Açtı. Üstündeki bu siyah elbiseyle onun aç olduğunu kim anlayabilirdi.. Bir nisan akşamıydı, siyah simsiyah, elemleri kadar siyah bir akşamdı.. Bir hayli yürümüş, serin rüzgâr yanaklarında donuklaşan yaş damlalarını kurutmuş fakat gözleri, karanlık gecenin bütün elem ve ıstırabile parlıyordu... Yüzü serin ve beyazdı.. Dudakları solgun pembe bir gül yaprağı kadar güzel ve kalındı.. Şöyle bir etrafına bakındı, dudakları hafifçe oynadı. " Oh.. nekadar da yürümüşüm. Şimdi Kasımpaşanın bu açık ve kimsesiz yerinde ne yapacağım allahım.. Bana yardım et, ben ne olacağım. Bu yürüdüğüm ve tuttuğum yol nereye gidecek. Yalnızım, çok yalnızım allahım. Eğer allah denen bu kuvvet varsa, bu gecenin içime kadar işleyen karanlığından beni kurtarsın... "

Bir meza'taşının üstüne oturmuştu.. Başını ellerinin arasına almış, öyle hareketsiz saatlarca kendini dinledi. Serabın ıstırabı derin, hududsuz, sonsuz bir ıstıraptı.. Nereden geliyor, nereye gidiyordu. Siyah bir yığın halinde mezartaşının üstüne yığılan Serap, bir erkek sesile başını kaldırdı.

— Ne arıyorsun burada?

Genç kız içini çekerek.

— Hiç dedi, mukadderatımı! Sen de mi bu gecenin yolcususun? Sen de ıstırap çekiyorsan gel, yanıma otur, ıstırap çeken insanlar biribirlerini severler....

Gecenin saat 12 si, genç kızla Vedat 3 saattir mütemadiyen konuştular, bu uzun konuşma neticesinde de anlaşmışlardı. Serap üşümeğe başlamıştı. İçi titriyordu.

— Of, dedi. Demek bu gece nasibim bir mezartaşının üstünde uyumak.

Yanaklarının üstünde parlayan yaş damlalarını ince parmaklarile silerken Vedada doğru döndü, düzgün alnında istifham şeklinde kıvrılan kaşları birbirine yaklaştı, dudaklarını ısırarak:

— Çok bedbahtım Vedat bey, çok; bakın bu gece evim şu siyah gece, yeşil otlar, yatağım da şu gördüğünüz mezartaşı.

Vedat genç kızın siyah elbisesi içinde saklanan fildişi rengindeki serin ve güzel vücuduna dalgın dalgın baktı. Bu siyah elbise içinde incelen küçük ve mütenasip yüzü ıstırapla güzelleşiyordu sanki.

— Sizi bu gece benim fakir odama misafir alacağım. Korkmayını sizi bu karanlık gecede bırakmıyacağım.

— Nerede oturuyorsunuz siz.

— Şurada, Kasımpaşanın eteğinde küçük bir evin, küçük bir odasında.

Genç kız düşündü. Gecenin karanlığına dalan gözlerini genç adamın siyah gözlerinedikti.

— Ne olur, beni bir misafir gibi evinize almayın; bir hizmetçi gibi alın, bakın, ben sizi nasıl bakacağım. Esasen sizin de bakılmağa ihtiyacınız var. Yalvarırım size bir hizmetçi gibi evinizde kalayım.

Yarım saat sonra bu siyah gecenin meçhul kadınını Vedadın odasında görüyoruz. Serap, pencerenin önünde serilen manzaraya bakarak, içinin bütün acılarını taşıran bir iç çekişle.

— Oh.. Vedat bey, odanızın ne güzel manzarası var. Ben bu odada hiç sıkılmıyacağım, hele sizi memnun edersem.

Genç adam pijamasının ceketini giyiyordu. Pencerenin önünde ince bir fidan gibi yükselen bu güzel başlı kıza ne kadar acımıştı bu gece. Vedat 40 lira maaşla bir fabrikada kâtiplik ediyordu. Aldığı para hiçti. Fakirdi. Bu parayla nasıl ev açacaktı. Fakat böyle güzel ve mütevazi, ayni zamanda temiz bir kızı da kaçırmak istemezdi. Maddiyat bu genç ve güzel kızla evlenmesine mani oluyordu, bu gece onu yalnız beyeniyor ve acıyordu, o kadar.. Şimdi ikisi de ayrı ayrı yatacak yerlerini hazırlıyorlar.

***

Bir ay sonra Vedat, yorgun bir vaziyette eve gelmişti. Bu, maddî bir yorgunluk değil, dimağın yorulmasından gelen bir neş'esizlikti. Serap yemeğini yapmış, etrafı temizlemiş, Vedadı bekliyordu. Genç adamı böyle neş'esiz görünce yanına geldi:

— Düşünüyorsunuz bu gece Vedat bey. Sorabilir miyim?

Genç adam, gözlerini genç kızın gözlerinden ayırmıyarak:

— Seni düşünüyorum Serap, diyordu. Ben artık sensiz yaşayamam, seninle evlenmek istiyorum.

Serap bu âni teklif karşısında şaşırdı. Siyah gözlerini şöyle bir odada gezdirdikten sonra derin bir nefes aldı.

— Oh.. Yarabbi, bu ne güzel şey, benimle evlenmek istiyorsunuz.

Güneşin kızıl renklerinin son çizgileri odanın sessizliği içinde dolaşırken saadete susayan dudaklar bütün bir aşkın sonsuzluğu içinde birbirlerini çağırıyorlar.

Serap, siyah elbisesini üzerinden bir an çıkarmıyan genç kız, ona açılan kolların sahibine kendini bırakırken:

— Vedat, diye ağlıyordu..

— Seviyorum seni Serap.

Genç kız bu kuvvetli erkek kollarından kendini ayırırken:

— Ben de Vedat, ben de diye hıçkırıyordu.. Odanın lâcivert karanlığını yırtan ve hafif bir melodi halinde Vedadın

kulağına çarpan hıçkırık sesi onu birden kendine getirdi. Başını pencerenin serin camlarına dayıyan genç kızın yanına geldi. Onu omuzlarından tutarak kendine çekti. Vedadın omuzuna düşen bu güzel başın sahibi:

— Vedat diye ağlıyordu. Senin sevgin benim bir çöl gibi kurak hayatımı canlandırdı, çamur gibi kirli gecelerimi temizledi, öksüz ruhumu sevindirdi. Meğer sensiz hayat bir hiçmiş..

Serabın solgun biçimli dudakları geriliyor, geniş ve düzgün alnı durgun bir suyun dalgalanması gibi kırıştı.

— Bırak ağlıyayım Vedat. Oh... Allahım, sana isyan etmeden döktüğüm ilk sevinç gözyaşları, ne doyulmaz saadetler var bunların akışında...

Ertesi gece genç adam sevinerek eve geliyordu.. Serap onu karşılarken güzel gözleri, Vedadın elinde itinayla sarılı ince uzun bir kutuya takıldı.

— Bu elindeki ambalaj ne Vedat.

— Bil bakayım.. Genç kızın siyah elbise içinde bir manolya gibi uzanan güzel boynu büküldü..

— Üzme beni Vedat, söyle. Vedadın gözlerinde sevinç ışıklarının çapkın parlaklığı var.

— Senin bu, bunu sana getirdim. Aç, beğenecek misin. Genç kız ince paketi açarken, dudaklarında parlak sevinç tebessümleri uçuşuyor. Güzel bir gelinlik elbise, ince parmaklarından yere aktı. Onu şaşırarak yerden aldı.

— Bu, bu güzel şey benim mi Vedat?

— Senin, bu gece evleniyoruz Serap, şu siyah elbiseyi çıkar artık seni bu elbiseyle görmek istemiyorum. Serap, elinde bir buket gibi tuttuğu elbiseyi ayna karşısında üzerine ölçerken içinde bir sevinç fırtınasının estiğini hissediyordu. Ne mesuttu bu gece, manen ve maddeten artık Vedadındı. Yarın da cemiyetin evlenme dairesinde biribirlerinin olacaklardı.

***

Aradan iki ay geçti Umumi harbin başlangıcındayız. Solmuş bir sonbahar akşamının güneş battığı dakikalarının hüzün dolu anlarında Vedat, koşarak eve geliyor. Kapıyı hızla çaldı. Serap, mavi bir elbise içinde kocasını karşılıyor. Kadın birden şaşırıyor, onu baştan aşağı süzdükten sonra:

— Niçin bu kadar heyecanlısın Vedat. Fena birşey mi var..

Vedat hiç sesini çıkarmadan kirli bir karanlığa boyanan merdivenleri çıkıyor ve kendini çöker gibi temiz patiskalarla döşenmiş sedirin üzerine atarken:

— Evet Serap, şimdi gidiyorum. Askerim, asker oldum. Harbe gidiyorum. Bu haberi bana sabahleyin verdikleri zaman nasıl üzüldüm, nasıl zavallı oldum. Anlatamam Serap, senin güzel yüzün gözlerimde canlandı, canlandı benim zavallı talihsiz sevgilim.

Genç kızın düzgün yanaklarından inen yaşların sessiz sessiz akışı var, dudakları hafifçe kıpırdıyor:

— Üzülme Vedat. Biz biribirimizi hiç unutmıyacağız. Mukadderatın bütün insafsızlıklarına mukavemet edeceğiz. İçimizde hiç sönmeyen aşkımızın koca bir volkan gibi yanışı var. O sönmez....

Bu sessiz sonbahar akşamının keder dolu demlerinde, bu lâcivert gecenin karanlığında ayrılıkken ıstırabının acılarından yanan iki dudak birleşirken yeminler edildi. Vedat ayrılır ağlıyarak tekrar ediyordu. Başını yastıklar arasına gömmüş Serabın omuzlarını tutarak son defa söyliyordu:

— Beni unutma Serap, gene sana döneceğim Her gece benim ismimi tekrarla, beni an, bende her gece, hattâ ateşler içinde çarpışsam da gene seni, her gece akşamın bu saatinde çağıracağım ve alalha yalvaracağım.

Serap hıçkırıklarla sarsılarak Vedadın arkasından bağırıyor:

— Ben de Vedat her gece, bu saatte ismin dudaklarımda, yıldızlara bakarak allaha yalvaracağım.

***

Seneler sel gibi akıp gidiyor. Fakat ne acı bir akışı var bu senelerin Kan, gözyaşı, ıstırap, sefalet dolu bir akış. Serap, bu akış içine solmus bir yaprak gibi katılmış gidiyor. Hastahanenin çamaşırhanesinin bir köşesinde nasibini bir tekne başında arıyor. Gözlerinde Vedadın gözleri ve yükselen vücudu, dudaklarında onun ateş gibi busesinin, gözlerinde müzmin bir acının dinmiyen ıstırabın yanışı var. Serap, bu hastahanede hastaların çamaşırlarını yıkıyordu. Gene aynı odada da oturuyordu. Akşamdan akşama zavallı, sessiz, Vedatsız odasına giderdi. Her gece söz verdikleri saatte yaşlı gözlerle yıldızlara bakarak Vedadı çağırıyor, Allaha yalvarıyordu. Vedadın da aynı saatte cephede çatlak ve susuz dudaklarında Serabın ismi gezerdi. Vedat, genç kızı öyle özlemişti ki tıpkı uzak bir diyar gibi ona kavuşamıyacağını zannediyordu. Serap, her gece Vedada kavuşmak için harbin bitmesini dua ediyordu.

***

Serap hanım... Bahçede çamaşır sermekle uğraşan Serap, sert bir harekete başını çevirdi.

— Ne var Feriha hanım.

— Kardeşim, benim bir borç halinde omuzlarıma yüklenen bu şeye kızmayacaksınız ümit ederim. Beni lütfen dinleyiniz. Acı duymuş bir zabitin arzusunu yerine getirmek vazifemdir.

Serap heyecanla fakat lâkayıt.

— Nedir, söyleyiniz hemşire hanım.

— Bugün artık taburcu olan şu yüzbaşı Ferit beyi tanıyorsunuz değil mi. Hattâ bir gece, ben izinli olduğum bir gece siz onun başında sabaha kadar kalmışsınız.

Genç kadın hatırlamıştı, gözlerini sık sık açıp kapadı:

— Evet, yüzbaşı Ferit bey.

Hemşire Serabın sözünü keserek.

— Sizinle evlenmek istiyor, bana rica etti size söylemem için.

Serabın siyah gözlerinde yağmur gibi yaşların akışı var. Elini hemşirenin omuzuna koydu. Acı acı güldü. Bir dizi inci gibi görülen dişler aralandı.

— Kardeşim, ona deyiniz ki: onun kalbi senelerdir beklediği bir adamın türbesi olmuş, gözlerinde sevdiği adamın şekli, kulaklarında onun sesi ve dudaklarında cephede çarpışan kocasının ayrılık busesinin yanışı varmış. O, başka bir adamın olamazmış; deyiniz. O ölse de gene ben onun için yaşıyacağım.

Hemşirenin gözleri dalmıştı.

—Fakat Serap hanım biliyorsun ki harp bitti ve daha gelmedi. Ya öldüyse.

Serabın da siyah gözleri bir türlü bulutların arasından kurtulamıyan güneşe takılıp kalmış, pırıl pırıl parlıyor.

— Ölsün diyor, ölsün, gene ben onun için yaşıyacağım Öyle söyleyin yüzbaşıya. Allaha ısmarladık kardeşim. Akşam oluyor, artık kidiyorum.

***

Serap yorgun bir vaziyette eve geliyordu Kapıyı çaldı. Ev sahibi onu karşıladı. 90 yaşında bir ihtiyar adamdı bu. Gözleri bile görmiyordu Serap derin bir ah çekerek:

— Ne var ne yok baba, Vedattan bir haber yok değil mi gene.

Zavallı yaşlı adam gözlerini açarak bağırdı.

— Sevin sevin, evlâdım. Kocan geldi. Yukarıda seni bekliyor.

Serap bir çocuk gibi merdivenleri ikişer ikişer atlıyarak yukarı çıktı. Ayrıldıkları akşamın ayni saatinde, odada kirli bir karanlık var, hafif bir yağmur sesinin müzmin yağışı kulaklara çarpıyor. Genç kız bir çılgın gibi kapıyı açarak bağırıyor.

— Vedat, benim Vedadım. Vedat pencerenin önüne oturduğu sandalyeden kalkarken:

— Gözlerim görmiyor Serap, sen bana koş, kollarım boş, sen doldur bu kolları. Serabın zavallı başı bu asker göğsünün üstünde dakikalarca ağladı, Vedadın dudaklarında acı bir tebessüm dolaşıyor.

— Serap, kaldır başını artık yeter, ağlama gözlerim ebediyen kapandı diye mi ağlıyorsun. Serabın küçük elleri Vedadın tunç renkli yüzünde dolaşırken:

— Ben senin gözlerini değil, seni seviyorum. Vedat Allaha şükür ki seni tekrar gördüm. Seni görmiyeceğim diye öyle haraptım ki. Genç adamın yüzü ümitsiz bir tebessümle gerildi.

— Senin artık o güzel yüzünü görmiyeceğim, ne acı kavuşma bu

Genç kız yaralı bir kuş gibi Vedadın göğsünde çırpınıyor:

— Çok acı, çok acı, diye inliyordu.

BÜLBÜLLERİN ŞARKISI

Yazan: İnci ÖZKURT

Annemi göremeden, ondan çok uzaklarda geçirdiğim uzun üç senenin sonuncu günüydü. Beni tekrar yurduma, dost ve sevgili çehrelerin arasına doğru sürükleyen trenin sür'ati, acelemi teskine kâfi gelmiyordu. Dakikalar geçtikçe ve aramızdaki mesafeler kısaldıkça, heyecanımın arttığını hissediyordum. Acaba annemi nasıl bulacaktım. Bu üç sene onda nasıl bir değişiklik yaratmıştı? Babam öldüğü gündenberi bütün hayatını bana hasretmiş olan bu sevgili varlık, şu dakikada kimbilir ne büyük bir heyecan içinde beni bekliyordu

Gözlerimi kapadım ve başımı arkaya dayadım. Sevgili annemin gözlerinde neş'e kıvılcımları tutuşan güzel çehresi yavaş yavaş hayalimde canlanıyordu. Bu gözlere kavuşma sevincinin vereceği parlaklığı tahmine çalışıyordum. Bu gözler.. Hayatımın her devresinde onların müşfik nurlarının izleri vardır.

Annemi çocukluğumdanberi daima gözlerinin o ılık bakışı ile yanımda görmeğe alışmıştım.

Onun, babamın ölümünden sonra henüz çok genç olmasına rağmen, beni küçük yaşımda yabancı bir babanın tahakkümü altında hırpalatmamak için evlenmemekle yaptığı fedakârlığın büyüklüğünü şimdi çok daha iyi anlıyordum. O, benim için gençliğinin bütün arzularını çiğneyerek senelerce yapyalnız yaşamış, benim neş'emle, saadetimle mesut olmağa çalışmıştı. Bu genç kadına bunları yaptıran anneliğinin asil duygularıydı. Evet, o tamamiyle bu ismi taşımağa lâyık bir kadındı.

Fakat annenin de elbet her insan gibi sevilmek ve sevmek arzusu ile kıvranan bir kalbi olacaktı. Ve bu kalbin ezilmiş, boğulmuş duyguları senelerden sonra bile olsa tekrar baş kaldıramazlar mıydı? Ayni zamanda bu annenin, pek genç olmamakla beraber hâlâ taze ve güzel olduğu düşünülürse...

Ben böyle düşündüğüm halde annem benim bambaşka düşüncelere sahip olduğumu zannetmiş olacak. Çünkü iki ay evvel yazdığı bir mektupta birkaç aydanberi tanıştığı kibar ve ciddî bir erkekle hayatlarını birleştirmek istediklerini adeta utanarak yazıyor ve benim fikrimi soruyordu. Bilmem neden, bu mektup beni bir çocuk gibi sevindirdi. Annemin mesut olmasını, herkesten çok mesut olmasını istiyordum. Çünkü onun bu saadete fazlasiyle ihtiyacı vardı.

Daldığım hayallerin derinliğinden sıyrıldığım zaman saatime baktım. Tren on dakika sonra Sirkecide olacaktı. Böylece, Belçikada geçen tahsil hayatım, birçok yenilikler ve yabancı çehrelerle dolduktan sonra kapanıyordu.

***

Kızgın öğle güneşinin altında ağır adımlarla eve doğru yürüyordum. Deniz banyosunun verdiği tatlı yorgunluk mayomu ve küçük havlumu güçlükle taşımama sebep oluyordu. Caddede banyodan dönenlerden başka kimse yok gibi birşeydi. Durgun denizin küçük dalgacıklarının rıhtıma çarpmasiyle hasıl olan hafıf sesler bu sükûnun içinde çırpınıyordu.

Eve yaklaştığım zaman kapının önünde duran hususî otomobil nazarı dikkatimi celbetti. Bu saatte kimin gelebileceğini düşünerek açık duran kapıdan içeri girdim. Antredeki büyük aynada kımıldayan hayalim sanki beni selâmlıyordu. Dağınık saçları tunç rengi omuzlarına dökülmüş bu kısa etekli genç kıza dikkatle baktım. Bu kız bendim, bu kız daha bir hafta evvel Avrupadan gelmiş olan ciddî, ağırbaşlı Leylâ idi oyle mi?.. Kendi kendime kahkahalarla gülüyordum. Annem telâşlı adımlarla salondan çıkarak yanıma kadar geldi:

— Ne kadar geciktin. Beni o kadar meraka düşürdün ki Leylâ... Haydi, çabuk giyin de gel, seni yemeğe bekliyoruz. Misafir var.

— Misafir mi var?

— Evet.. Bugün Sedat beyin geleceğini sana söylememiştim değil mi?

Sedat bey.. Bu ismi duyar duymaz garip bir heyecanla sarsıldım. Annemin beğendiği ve intihap ettiği erkeği bir an evvel görmek istiyordum.

— Peki, şimdi, beş dakikada hazırım. Siz sofraya oturun dedim ve hızlı adımlarla odama çıktım.

Yemek salonuna indiğim zaman onlar henüz sofraya oturuyorlardı. Bütün dikkatimi vererek Sedat beye bakmak istediğim halde, bakamadım. Ancak büyükannem onu bana tanıttığı zaman yüzüne bakabildim. Annemin verdiği izahata göre onun henüz 32 yaşlarında bir doktor olduğunu biliyordum ve onu hayalimde şişmanlamağa yüz tutmuş neş'eli, sevimli bir tip olarak canlandırmıştım. Halbuki o, bu hayalle müthiş bir tezat teşkil ediyordu. Uzun boyu, dik ve vakur başıyle çok ciddî bir erkek olduğu anlaşılıyordu. Az konuşuyordu ve konuşurken tavurlarında ciddî bir samimiyetin izleri açıkça görülüyordu. Yemek müddetince benimle pek az konuştu. Sadece tahsilim hakkında sorduğu suallere kısa cevaplar verdim.

Yemekten sonra annem yukarda oturmağı teklif etti. Hep beraber yukarı çıktık. Balkon kapısı açık duruyordu ve denizi yalayarak esen ılık rüzgâr ağırlaşan başlarımızı okşayıcı ellerile kucaklıyordu. Ben, gerideki koltuklardan birine oturmuş olduğum için, hepsinin çehrelerini ayrı ayrı tetkike koyuldum. Annemin bakışları o kadar parlaktı ki, bu parlaklık bütün çehresini aydınlatmış denilebilirdi. Kalın ve biçimli dudakları hafifçe kıvrılmıştı. Memnun ve mesut olduğu her halinden belliydi ve bu saadet ona şimdiye kadar görmediğim bir güzellik vermişti. Büyükannem neş'eliydi ve en ziyade Sedat beyle konuşan da oydu. Bu ilk karşılaşmanın bende bıraktığı tesir gün geçtikçe değişti. Sedat beyle her gün biraz daha yakından tanışıyordum. Artık o, benimle eskisi gibi resmî ve fazla ciddî değil, bil'âkis bir arkadaş gibi konuşuyordu. Onun arkadaşlığına kısa bir zamanda alıştım. Bu arkadaşlık bir sürü tatmin edilmemiş arzuların birleşmesiyle beni ona daha ziyade bağlamıştı. Onun bana karşı gösterdiği samimiyet, baba şefkat ve sevgisinden tamamile mahrum kalmış olan kalbimde yeni hisler uyandırıyordu.

Yaz ayları biribirini kovalayarak, böylece Boğazın güzel bir köşesindeki köşkümüzde tatlı bir samimiyet havası içinde geçiyordu. Hele annem ne kadar mesuttu! Henüz Sedat beyle evlenmemiş oldukları halde, yakın bir istikbalde kuracakları yuvanın hayali onu sarhoş etmişti sanki...

Hepimiz için müşterek bir saadet yaratmış olan Sedat bey ise, karşımda daima bir muamma olarak kalıyordu. Onu anlamak, onun hakikî benliğine nüfuz edebilmek bana imkânsız gibi görünüyordu. Bazı kereler o kadar samimî, o kadar neş'eli olduğu bir zamanda birden değişiyor, gözleri garip bakışlarla üzerime çevriliyordu. Böyle zamanlarda varlığımın onları rahatsız ettiğine hükmederek çekiliyordum.

Şimdi aynanın karşısında saçlarımı düzeltirken, gene bunları düşündüm. Akşam güneşinin soluk ışıkları saçlarımın kıvrımlarında, yüzümde titreşiyordu. Yazı masasının üstündeki saate baktım, 7 olmuştu. Bu gece Şişlide bir arkadaşımın evine davetli olduğum için acele ediyordum. Küçük çantamı alarak odadan çıktım; merdivenleri koşa koşa indim. Biraz evvel gelmiş olan Sedat beye veda etmek lâzım olduğunu hatırlamıştım. Merdiven başına geldiğim zaman annemle onun, kapıya doğru ilerlediklerini gördüm. Benimle karşılaşınca durdu. Elimi uzattım.

— Gidiyor musunuz? dedim.

Annem söze atıldı.

— İsrar ettiğim halde fazla oturmadı.

— Ben de dedim; sizden müsaade istemeğe geliyordum. Siz benden önce kalkmışsınız.

— Nereye gideceksiniz?

— Şişlide bir arkadaşıma gidiyorum.

Hep beraber kapının önüne kadar gelmiştik.

Sedat bey bize veda ederek ayrıldı. Otomobiline bineceği esnada ben, hatırıma birşey gelmiş gibi aceleyle sordum:

— Siz nereye gidiyorsunuz?

Bu âni ve garip sualim ikisini de güldürmüştü.

Sedat bey gülerek:

— Taksime kadar çıkacağım, dedi.

— Öyleyse beni de Şişliye bırakabilirsiniz değil mi?

— Tabiî !..

Anneme döndüm:

— Allahısmarladık anneciğim, hiç merak etme, yarın akşam ayni saatlerde buradayım.

Otomobile atladım. Sedat bey direksiyona geçti. Annem gülerek bizi selâmlıyordu. Otomobil kesik gürültülerle beraber hareket etti.

Sahili takiben uzanan yola, akşamın dumanlı karanlığı çökmüştü. Elektrik lâmbalarının titrek ışıkları, ayın bir pırıltı yağmuruna boğduğu koyda parlak akisler hasıl ediyordu.

Otomobilin bir köşesine çekilmiş, yumuşak kadifelerin üstüne oturmuştum. Önümde, otomobili kullanan Sedat beyin varlığını bile unutmuştum. Sadece gözlerim biribiri arkasına gördüğüm güzelliklere takılıyor, bakışlarım onlarla beraber uzaklara, çok uzaklara kadar sürükleniyordu.

Artık Boğazın pırıltılı kıyılarını geride bırakmıştık. Otomobil şimdi iki yanı ağaçlarla örtülü dar bir yoldan bütün sür'atile ilerliyor ve ay sanki bizimle beraber geliyormuş gibi geçtiğimiz yollara, ağaçların ince yapraklarına yeni nurlar serpiyordu. Bülbüllerin içli şarkıları otomobilin gürültüsüne karıştığı için, tamamile duyulmuyordu. Hiç sırası olmadığı halde çocukça bir hissin sevkiyle seslendim:

— Sedat bey, durunuz. Biraz durunuz ne olur.

Otomobil hemen durdu Sedat bey başını döndürerek hayretle yüzüme baktı!

— Ne oldu dedi, rahatsız mısınız?

Gülmekten kendimi alamadım:

— Hayır.. Çocukça bir arzu.. Burada biraz durup bülbüllerin şarkısını dinlemek istiyorum.

Yerinden kalkarak otomobilin kapısını açtı.

— O halde biraz dışarı çıkın, dedi; daha iyi dinliyebilirsiniz.

Bir sıçrayışta yere atladım, korka korka bir kaç adım attım. Bülbüllerin sesi, yaprakların hışırtılarına karışıyordu.

— Burası, bu saatte ne güzel dedim. Siz her zaman gelip geçiyorsunuz. Ben çoktandır bu yoldan geçmemiştim.

— Evet, her zaman geçiyorum. Fakat bülbüllerin şarkısını bir gün bile dinlemedim.

Alay edip etmediğini anlamak için yüzüne baktım. Vakur kumral başı hafifçe öne doğru eğilmişti.

— Acele işiniz varsa geç kalmayalım Sedat bey.

— Hayır, hayır hiçbir işim yok Leylâ. Eğer bu yolun hoşunuza gittiğini bilseydim, sizi gezdirirdim. Bana niçin hiç söylemediniz?

— Bundan sonra... Nasılsa artık daima beraber olacak değil miyiz?

Bu sözümün manasını derhal anlamıştı. Her zamanki gibi geniş ve samimî bir gülüşle mukabele edeceğini beklediğim için hayret içinde kaldım. Çünkü o, çehresinde dolaşan ıstırap dalgasını bana göstermemek için başını öbür tarafa çevirmişti.

"Sedat bey ne oluyorsunuz? hasta mısınız„ diye sormak istediğim halde mahiyetini tayin edemediğim bir hissin tesirile sustum. Susmak bir kelime bile söylememek lâzım geldiğini hissediyordum. Fakat bu nedendi? Bu ağaçların kimsesiz dekoru içinde yanımda yürüyen Sedat beyle aramızda devam etmekte olan ağır sükûtun sebebini bulamıyordum. Niçin susuyorduk?, Niçin ikimiz de konuşmaktan korkuyor gibiydik?

Üstüme çöken ağırlığı silkip atmak gayretile başımı kaldırdım Genç bir kızın babasına veya kardeşine hitap ederken takındığı samimî tavırla ona birşeyler söylemek istiyordum; fakat karşımda bir heykel gibi hareketsiz duran bu erkeğin bakışları bütün söyleyeceklerimi boğazıma tıkadı. Sadece:

— Dönelim, artık dönelim, geç kalacağız, diyebildim.

— Fakat, daha bülbüller şarkılarını bitirmediler.

— Benim için bu kadar kâfi, diyerek hızlı hızlı otomobile kadar koştum. Hemen ta yanıma kadar gelmişti. Durdu ve bütün dikkatile bana bakarak:

— Burada daha fazla kalmaktan korktunuz değil mi Leylâ? diye fısıldadı.

Kendimi zorlayarak güldüm.

— Yanımda siz varken niçin korkayım?..

— Evet, esasen ben yanınızda olduğum için korktunuz.

Hayretle duraladım.

O devam etti.

— Hattâ ben de, siz yanımda olduğunuz için korkuyorum.

— Neler söylüyorsunuz Sedat bey. Hiçbir şey anlamıyorum. Şakayı bırakalım.

— Hayır Leylâ, hayır, şaka değil dedi.

Sesi titriyordu. Bana doğru bir adım attı ve tekrar etti

— Korkuyorum...

Bu hafif sesin tesirile bütün vücudum sarsılmışt. Evet, ben de korkuyorum. Sebebini bilmeden korkuyordum. Böyle olduğu halde yalan söyledim.

— Neden korkuyorsunuz. Ben korkacak birşey görmüyorum.

— Bilmem, fakat ikimiz de korkuyoruz.

Onun bu anlaşılmaz halleri beni fena halde kızdırmıştı. Hiddetle:

— Korkacak ne var Sedat bey, ne oluyoruz; diye söylendim.

Fakat sessizliğin içinde çınlayan sesim kulaklarıma bile yabancı gelmişti.

Bir an gene öyle sessiz ve hareketsiz kaldık. Dakikalar geçtikçe kuvvetimin gittikçe azaldığını hissediyordum. Biraz daha böyle kalacak olursak, oraya yıkılacağımı anlayarak:

— Gidelim, çabuk gidelim, diye ağlar gibi mırıldandım:

Otomobilin kapısına uzanan elimi tuttu. Elimi çekmek için kendimde kuvvet bulamadım.

— Leylâ, dedi. Niçin kendi kendimizi aldatmak için bu kadar çırpınıyoruz? Bütün bu mücadelelerin sonunda mağlûp olacağız.

— Susunuz, susunuz diye haykırdım.

Fakat onu itip oradan koşa koşa kaçamıyordum. Çünkü kuvvetli kollarile beni sımsıkı yakalamıştı ve ılık nefesinin saçlarımda, alnımda dolaştığını hissediyordum. Gözkapaklarımı zorlukla kaldırdım.

Geniş omuzlarının üstünde yükselen kumral başı bu ışıklı dekor içinde büsbütün güzel gözüküyordu. Ve gözleri, daima bakmağa korktuğum gözleri inatcı bir bakışla gözlerime takılmış, kalmıştı.

Hiç birşey söyleyemedim. Hiçbir hareket yapamadım. Adeta rüyada gibiydim Sadece bülbüllerin şarkılarına karışan kalın sıcak bir sesin:

— "Seni seviyorum Leylâ„ dediğini duyuyordum.

***

Annemin, bütün gençlik yıllarını benim için söndürmüş olan bu kadının saadetinden çaldığım mesut dakikalardan sonra halâ yaşadığıma ve bu iğrenç varlığımla onun karşısında durabildiğime şaşıyordum. Fakat bu vaziyetin daha fazla devam edemiyeceğini anlamıştım. Bir gece içinde mühim bir karar verdim. Bu kararı vermeden önce aşkım, anneme karşı olan sevgim, vazifem günlerce çarpıştı. Sonunda aşkım mağlûp olmuştu, fakat bu mağlûp aşk beni, bütün ömrüm müddetince kendisine esir edecek kadar kuvvetliydi.

Epey zamandır benimle evlenmek isteyen genç bir mühendisle hemen nişanlandım. Bu nişan annemi ne kadar sevindirmişti. Zavallı kadın, kızının bu ince halkayı parmağına geçirirken yegâne saadet ve ümidini öldürmüş olduğunu nasıl tahmin edebilirdi. Nişanlandım. Bu suretle Sedadın artık benden hiçbir şey ümit etmesine imkân kalmamıştı. Bu darbe ona çok ağır olmakla beraber sükûnetle tahammül etti. Onun sükûneti beni, annemin saadeti için boş ümitlere düşürmüştü.

Bizi ziyarete geldiği son gece, onu kapıya kadar teşyi ettim. Annem biraz rahatsız olduğu için yukardaydı.

Otomobiline binerken yanına korka korka yaklaştım:

— Bir dakika beni dinler misiniz Sedat bey? Gözlerini kaldırdı. Bakışlarında hiddet eseri yoktu.

— Dinliyorum Leylâ. Bu akşam ne isterseniz söyleyiniz, diye mırıldandı.

— Belki size hiçbir şey söylemeden bunları yaptığımdan dolayı bana kızgınsınız. Fakat emin olunuz ki eğer size sorsaydım, bunların hiçbirini yapamayacaktım. Halbuki annemin saadeti için bunları yapmam lâzımdı. Bana hak veriyorsunuz değil mi?

Susuyordu..

— Birşey söyleyiniz diye, yalvardım.

Yüzüme, gözlerime uzun uzun baktı.

— Korkuyorum Leylâ! Sizin kadar yüksek kalplilik gösteremiyeceğim, dedi.

Ve başka birşey söylememe meydan vermeden otomobili hızla sürdü.

Orada, kapının önünde dırıltılı dalgaların sesile yapyalnız kaldım ve bu yalnızlık, benim için ebedî bir yalnızlığın başlangıcı oldu. Çünkü önümden bir rüzgâr gibi geçen bu sevgili çehreyi bir daha görmek bile mümkün olmadı. Evet o, güle güle ölüme gitmişti. Ve ben onun arkasından sadece bakmakla iktifa etmiştim. Fakat bilmiyordum. Onun sevgisinin bu kadar yüksek olduğunu tahmin edememiştim.

Ertesi sabahki gazetede parçalanmış otomobilinin resmini gördüğüm ve onun artık cansız bir vücut olduğunu okuduğum zaman intihar mı, kaza mı olduğu belli olmıyan bu feci akıbet, beni derin bir ıstırap uçurumuna yuvarladı. Bu uçurumda, bugün hâlâ ıstıraplarımla yaşamaktayım. Onun son nefesini verdiği bu yeşil ağaçlıklı yolda gene bülbüller en güzel şarkılarını söylüyorlar, fakat ben öldürmeğe mecbur olduğum bu aşkın ardından âciz gözyaşları dökmekten başka birşey yapamıyorum.

Sahibi Resimli Ay Matbaası T. L. Ş. - Yazı Direktörü : Emin Refik Uzman ● *No. 106* ● *15 Temmuz 1939* ● *Basan : Resimli Ay Matbaası T. L. Ş.*

ON SENE GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besliyeci madde yalnız: yeni "TOKALON" kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON" kreminin "pembe" renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON" kreminin "beyaz" renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON" üzerine sürülen podra bütün gün kuvvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON" kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON" ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.